

Kurhus

Bygning nr. 21

Adresse Kurhusvænge 1
Opførelsesår 1852 - 1854 (1883)
Fredningsgrad Ikke kategoriseret

Nuværende funktion

Funktionstomt

Bevaringsværdi

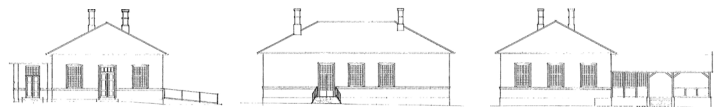
Særdeles høj

Fremtidigt formål

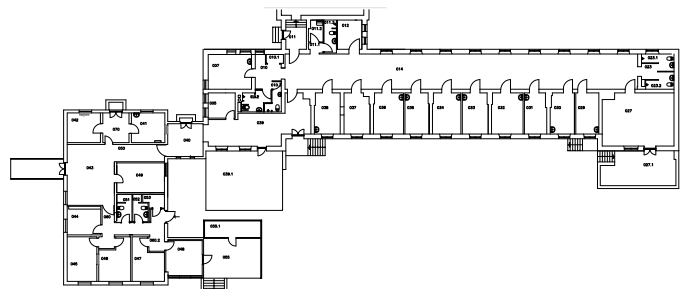
Indkvartering samt kontor- og mødefaciliteter

Kurhus Bygning 21 set fra sydvest

Nord-, vest- og sydfacade

Stueplan

► Bygningsbeskrivelse

Bygningen er beliggende i Kurhusets sydøstlige del og udgør den ene af to afsluttende tværfloje i det samlede anlæg. Bygningen har længderetningen vest - øst og kan underdeles i to bygningsdele: den oprindelige celleafdeling fra 1852-1854 og en senere tilføjet vagtafdeling for mænd i fløjens vestlige ende fra 1883. Bygningen er ikke omfattet af fredning, men har qua sin tilknytning til selve Kurhuset en meget høj bevaringsværdi.

Arkitekt: Gottlieb Bindsbøll (oprindelig celleafdeling) og Henry Meyer (vagtafdeling)

Eksteriør

Bygningen er en længebygning, opført i én etage. Der er senere tilføjet en tilbygning i form af vagtafdelingen, der hæfter sig på hjørnet af længens vestlige gavl. Begge i én etage samt loftetage. Under selve fløjen findes kælder, mens der i vagtafdelingen ikke er anlagt kælder. Kælderen ligger meget højt, og må anses for at være en fuld etage over terræn.

Facaderne står i blankmur og vagtafdelingerne (1883 og 1888) mod syd har færre murværksdetaljer end anlæggets øvrige facader (1852). Som dekoration i selve fløjen ses en bæltegesims, der løber under / mellem vinduespartierne i stueetagen og består af vinduespartiets sålbænk samt en række skrånstillede mursten. Den senere tilføjede vagtbygning adskiller sig her ved at bryde det gennemgående bånd med en laveresiddende bæltegesims end i det resterende anlæg.

Vinduer og døre er malet mørkegrønne og er indrammet af en enkelt tilbagetrukket fals, der skaber elegante relieffer i facaden. Meget fine sprosser.

Sålbænke i skifer hhv. cementpudsede.

Hovedtaget er helvalmet med en hældning på ca. 28.0°, hvilket er gældende for alle fire vagtafdelinger (Bygning 21, 24, 29 og 32).

Den meget velbevarede række af skorstene er et markant træk på huset og tilfører bygningen arkitektonisk værdi.

Materialer

- Facaderne står i blankmur og er opført i gule, blødstrøgne mursten med brændte fuger
- Hovedtaget er lagt i skifer
- Tagrender og nedløb i zink
- Mørkegrønne fyldningsdøre og vinduer i træ
- Sokkel i granit / cementpudset

Interiør

Bygning 21 og 32 er omfattet af den samme struktur: i sydfløjen findes der mod sydfacaden en række patientværelser, mens der mod nord er et gangforløb med enkelte bad- og toilettrum, der også danner forbindelse til den tværgående sidefløj (Bygning 22 og 31).

I den senere tilføjede udbygning mod syd ligger få patientværelse samt mere funktionsbaserede rum som fælles bad, toilet og depot samt fælles opholdsarealer.

Alle overflader er af nyere dato, hvor gulvene er belagt med linoleum, lofterne er nedhængte systemlofter og væggene pudsede og malede. Døre og gerichter er for en stor dels vedkommende originale. Der må forventes stukdekorationer over de nedhængte lofter.

Kælderen er ikke udnyttet til patientværelser og bruges til depot mv. Oprindeligt blev kælderetagen brugt til opbevaring af linned, kul og frugt.

Miljøsanering

Ifølge Affaldsbekendtgørelsen findes der en række krav i forbindelse med renovering, ombygning eller nedrivning af en bygning. Overordnet gælder det, at miljøfarlige stoffer skal håndteres efter gældende lovkra. Der anbefales foretaget en miljøscreening af bygningerne ved at undersøge for skimmel samt udtage prøver for miljøfarlige stoffer som bl.a. PCB, asbest og tungmetaller.

► Restaureringsfaglig vurdering af tilstand og bevaringsværdier

Bygningens værdi knytter sig til det samlede, symmetriske anlægs velbevarede og velproportionerede helhed af bygninger. Den fælles materialeholdning og enkle, gennemgående virkemidler i facaderne binder bygningskroppene sammen, så bygningerne trods forskellighed i hieraki og omfang taler samme sprog.

De engelsk inspirerede, parklignende omgivelser og gårdrum med træer tillægges ligeledes høj værdi, da de grønne arealer er med til at skabe en samlet ramme omkring det Kurhus som bygningsmiljø.

Herudover knytter værdierne sig til gårdrummets mønsterlagte brolægning, den måde, hvorpå anlægget over tid er blevet udbygget med tilbygninger, der i skala, enkelhed og materialeholdning tilpasser sig Kurhusets bygningsmasse. Bygningen er en del af den samlede hierarkiske opbygning af anlægget.

Bygning 21, er som de øvrige fløje i anlægget, en nøgtern og velproportioneret bygning, udført i gule teglsten med muret udhæng og et lavt, helvalmet skifertag.

Murværksdekorationerne er lavmælte og beherskede. Detaljeringen koncentrerer sig om kordon-, sålbænk- og hovedgesimsens gennemgående trappefrise samt vinduesstik, tilbagetrukne vinduesindfatninger og brændte fuger.

I det indre knytter værdierne sig i høj grad til de meget velbevarede strukturer og de oprindelige planløsninger, tagkonstruktionerne samt de originale trapper og døre, gerichter og hængsler.

Selvom de fire vagtdivisioner er forskellige, så er der ingen tvivl om, at der er set nøje til den arkitektoniske fremtoning i det eksisterende Kurhus. Kulturhistorisk vidner knopskydningerne om ændring af behandlingsformer, hvor en mere intens overvågning af patienter var nødvendig.

Bygning 21 har som en del af det samlede oprindelige Kurhusanlæg en særdeles høj bevaringsværdi.

► Vurdering af bygningens fremtidige formål

Kurhuset som helhed udnyttes bedst til ét samlet formål.

Dette kunne være kontor domicil for eksempelvis en større virksomhed, en statslig institution eller kommunal afdeling. Den mest nærliggende brug ligger i forlængelse af den historiske brug til værelser for patienter.

Kurhuset foreslås anvendt som conferencecenter. Bygning 21 vil rumme værelser til indkvartering samt kontorer og mødefunktioner.

Den eksisterende struktur som grundlag for fremtidigt program

Bygningerne i kurhuset er generelt i underkanten af 10 m dybe. Den generelle indretning er med brede gange (2,5 - 2,8 m) der fordeler til værelser af varierende størrelse.

Det foreslås at bevare gangene, evt. med rumskabende inventar for at udnytte bredden. Ved placering af funktioner i gangarealet skal der være fokus på gældende regler for brand og flugtveje.

Værelser er generelt omkring 5,7 m dybe.

Den generelle afstand mellem modullinjer centreret mellem vinduer er ca. 2,7 m. Dette passer ikke med de nuværende væginddelinger, som ikke er centreret mellem vinduer.

En del af kælderens ligger over 1,25 over terræn, men dette vil kræve større vinduer for at kunne anvendes til bolig. I stedet foreslås kælder anvendt som depoter og støttearealer.

Areal under tag anvendes til teknik, ventilation o.lign.

Bygning 21 ligger lavere end resten af komplekset, dvs. at der er et par trin ned. Derfor kan de elevatorer som ligger i Bygning 25 og 28 ikke benyttes som adgangsgivende til den hævede stueetage.

Der er i dag etableret rampe fra terræn fra vest, så der vurderes ikke umiddelbart at være behov for flere tilgængelighedstiltag i forbindelse med ankomst.

Anbefaling disponering af m²

De varierende størrelser af værelser tilstræbes bevaret i fremtiden for at minimere de nødvendige bygningsindgreb. Dog vil der være en del smalle værelser, hvor flytning af vægge vil være nødvendigt. Hvert enkelt værelse skal have plads til et kompakt badeværelse på i udgangspunktet ca 2 x 2 m eller ca 4 m². Disse kan placeres i forlængelse af hinanden, men dette kræver ny væg mellem værelser.

Bad og toilet kan også indrettes med andre dimensioner end disse, men dette kræver mere detaljeret skitsering.

Derudover skal værelserne have plads til en gangbredde på 1,3 m og som minimum en seng på 90 x 200 cm.

Flytning af vægge skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen, hvilket potentielt kan være problematisk. Totalt antal værelser fremgår af samlet oversigt.

Hensyntagen og tiltag

Bygningen skal generelt sikres ift. brand og flugtveje. Hovedparten af Kurhuset er fredet, hvilket gør at al ombygning i de pågældende bygninger skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen.

Kurhus

Bygning nr. 22

Adresse Kurhusvænge 1

Opførelsesår 1852 - 1854

Fredningsgrad Fredet

Nuværende funktion

Funktionstømt

Bevaringsværdi

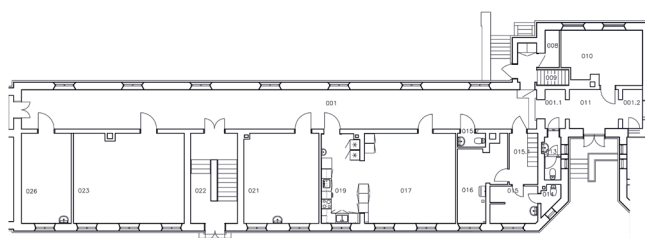
Særdeles høj

Fremtidigt formål

Indkvartering og støttefunktioner til konferencecenter

Kurhus Bygning 22's vestfacade set fra det indre gårdrum

Stueplan

► Bygningsbeskrivelse

Bygningen udgør den sydlige halvdel af anlæggets østlige sidefløj med længderetningen nord - syd og grænser op til Bygning 21 og 23. Bygningen hører til den oprindelige del af hospitalet opført i 1852-1854 og er omfattet af fredning.

Arkitekt: Gottlieb Bindesbøll

Eksteriør

Bygningen er en længebygning i to hele etager samt kælder og tagetage.

Facadeforløbet langs vestfacaden af Bygning 22 - 23 brydes af et fremspringende trappetårn og indgangsparti, der forbinder de to bygningers indvendige gangforløb. Forskydningen, som er én af mange i det samlede anlæg, afspejles også i den ydre gård på østsiden. Her ses trappetårnet dog trukket tilbage, hvilket opdeler facaden i to sektioner og indikerer mødet mellem de to individuelle bygningskroppe.

Facaderne står i blankmur og er sparsomt dekoreret. Fremtrædende er den gennemgående hovedgesims, der formidler overgangen mellem tag og facade hele bygningen rundt. Som dekoration ses herudover en gennemgående sålbænksgesims i skifer med skråstillede mursten, der løber under vinduespartierne i stueetagen.

Vinduer og døre er malet mørkegrønne og er i stueetagen og 1. sal indrammet af en enkelt fals, der skaber elegante relieffer i facaden. Fint opsprossede vinduespartier.

Hovedtaget er helvalmet med en hældning på ca. 35.0°, hvilket er gældende for alle tagflader i anlægget undtaget vagtafdelingerne (Bygning 21, 24, 29 og 32). Taget på trappetårnet er pyramidetag og har en hældning på ca. 32.0°.

Den meget velbevarede række af skorstene er et markant træk på huset og tilfører bygningen arkitektonisk værdi.

Materialer

- Facaderne står i blankmur og er opført i gule, blødstrøgne mursten, brændte fuger
- Hovedtaget er lagt i skifer
- Tagrender og nedløb i zink
- Mørkegrønne fyldningsdøre og vinduer i træ
- Sokkel i granit

Interiør

Samtlige sidefløje i den nord - sydgående længderetning, Bygning 22 - 23 samt 30 - 31 til Kurhuset, er omfattet af den samme struktur: En gennemgående gang, langs bygningens ene facade, og værelser / stuer mod den anden facade. Alle værelserne har udgang til gangforløbet og vender derudover mod haven. Mellem de enkelte rum kan der samtidigt være intern adgang.

Alle overflader er af nyere dato. Linoleumsgulve, nedhængte systemlofter og pudsede, malede vægge. Flere steder ses rester af oprindelige stukdekorationer - oftest i gangarealerne. Døre og gerichter er for en stor dels vedkommende originale. Der må forventes stukdekorationer over de nedhængte lofter.

Miljøsanering

Ifølge Affaldsbekendtgørelsen findes der en række krav i forbindelse med renovering, ombygning eller nedrivning af en bygning. Overordnet gælder det, at miljøfarlige stoffer skal håndteres efter gældende lovkraft. Der anbefales foretaget en miljøscreening af bygningerne ved at undersøge for skimmel samt udtage prøver for miljøfarlige stoffer som bl.a. PCB, asbest og tungmetaller.

► Restaureringsfaglig vurdering af tilstand og bevaringsværdier

Bygningens værdi knytter sig til det samlede, symmetriske anlægs velbevarede og velproportionerede helhed af bygninger. Den fælles materialeholdning og enkle, gennemgående virkemidler i facaderne binder bygningskroppene sammen, så bygningerne trods forskellighed i hieraki og omfang taler samme sprog.

De engelsk inspirerede, parklignende omgivelser og gårdrum med træer tillægges ligeledes høj værdi, da de grønne arealer er med til at skabe en samlet ramme omkring det Kurhus som bygningsmiljø.

Herudover knytter værdierne sig til gårdrummets mønsterlagte brolægning, samt til den måde, hvorpå anlægget over tid er blevet udbygget med tilbygninger, der i skala, enkelhed og materialeholdning tilpasser sig Kurhusets bygningsmasse. Bygningen er en del af den samlede hierarkiske opbygning af anlægget, med den høje og centralt placerede hovedfløj flankeret af symmetrisk placerede side- og tværfloje.

Bygning 22 er yderst velbevaret, og står arkitektonisk helt skarpt uden uheldige til- og ombygninger. Murværksdekorationerne er lavmælte og beherskede. Detaljeringen koncentrerer sig om kordon-, sålbænk- og hovedgesimsens gennemgående trappefrise samt vinduesstik, tilbagetrukne vinduesindfatninger og brændte fuger.

I det indre knytter værdierne sig i høj grad til de sjældent velbevarede, langstrakte korridorstrukturer og de oprindelige planløsninger, hvor værelserne orienteres mod de grønne, solbelyste arealer. I sidefløjene vægtes herudover de originale trapper og døre, gerichter og hængsler højt ift. de indre, arkitektoniske værdier.

Bygning 22 har som en del af det samlede oprindelige Kurhusanlæg en særdeles høj bevaringsværdi.

► Vurdering af bygningens fremtidige formål

Kurhuset som helhed udnyttes bedst til ét samlet formål.

Dette kunne være kontor domicil for eksempelvis en større virksomhed, en statslig institution eller kommunal afdeling. Den mest nærliggende brug ligger i forlængelse af den historiske brug til værelser for patienter.

Kurhuset foreslås anvendt som konferencecenter. Bygning 22 vil rumme værelser til indkvartering samt støttefunktioner.

Den eksisterende struktur som grundlag for fremtidigt program

Bygningerne i kurhuset er generelt i underkanten af 10 m dybe. Den generelle indretning er med brede gange (2,5 - 2,8 m) der fordeler til værelser af varierende størrelse.

Det foreslås at bevare gangene, evt med rumskabende inventar for at udnytte bredden. Ved placering af funktioner i gangarealet skal der være fokus på gældende regler for brand og flugtveje.

Værelser er generelt omkring 5,7 m dybe.

Den generelle afstand mellem modullinjer centreret mellem vinduer er ca. 2,7 m. Dette passer ikke med de nuværende væginddelinger, som ikke er centreret mellem vinduer.

Kælderen i Bygning 22 ligger under 1,25 over terræn Derfor foreslås kælder anvendt som depoter og støttearealer. Areal under tag anvendes til teknik, ventilation o.lign.

Bygning 22 ligger i niveau med den elevator som ligger i Bygning 25. Derfor benyttes denne som adgangsgivende til den hævede stueetage.

Anbefaling disponering af m²

De varierende størrelser af værelser tilstræbes bevaret i fremtiden for at minimere de nødvendige bygningsindgreb. Dog vil der være en del smalle værelser, hvor flytning af vægge vil være nødvendigt. Hvert enkelt værelse skal have plads til et kompakt badeværelse på i udgangspunktet ca 2 x 2 m eller ca 4 m². Disse kan placeres i forlængelse af hinanden, men dette kræver ny væg mellem værelser.

Bad og toilet kan også indrettes med andre dimensioner end disse, men dette kræver mere detaljeret skitsering.

Derudover skal værelserne have plads til en gangbredde på 1,3 m og som minimum en seng på 90 x 200 cm.

Flytning af vægge skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen, hvilket potentielt kan være problematisk. Totalt antal værelser fremgår af samlet oversigt.

Hensyntagen og tiltag

Bygningen skal generelt sikres ift. brand og flugtveje. Hovedparten af Kurhuset er fredet, hvilket gør at al ombygning i de pågældende bygninger skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen.

Kurhus

Bygning nr. 23

Adresse Kurhusvænge 1

Opførelsesår 1852 - 1854

Fredningsgrad Fredet

Nuværende funktion

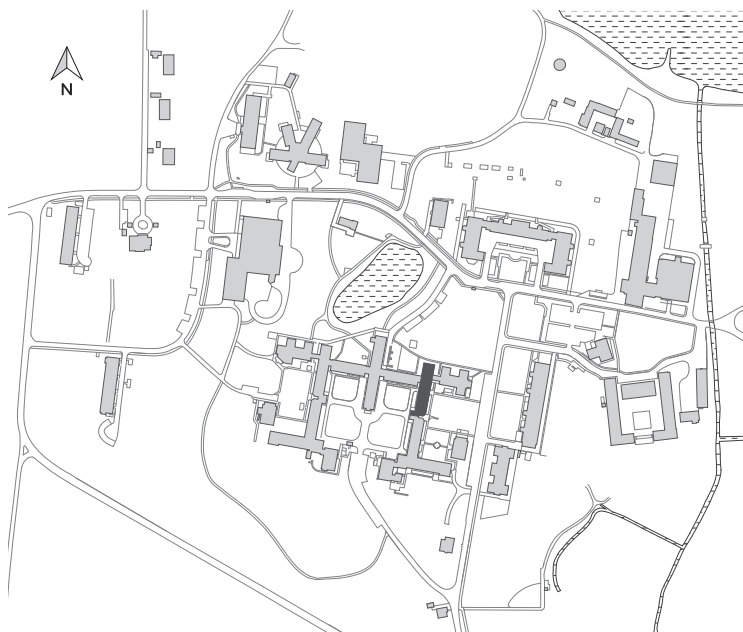
Funktionstomt

Bevaringsværdi

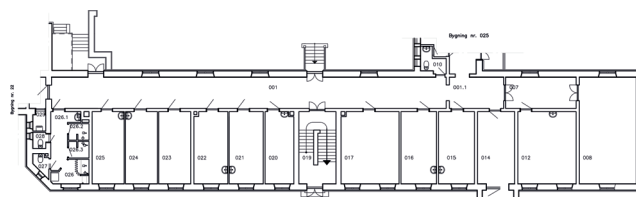
Særdeles høj

Fremtidigt formål

Indkvartering og støttefunktioner til konferencecenter

Kurhus Bygning 23's vestfacade set fra det indre gårdrum

Stueplan

► Bygningsbeskrivelse

Bygningen udgør den nordlige halvdel af Kurhusets østlige sidefløj med længderetning nord - syd og grænser op til Bygning 22, 24 og 25. Bygningen hører til den oprindelige del af hospitalet opført i 1852-1854 og er omfattet af fredning.

Arkitekt: Gottlieb Bindsbøll

Eksteriør

Bygningen er en længebygning i to hele etager samt kælder og tagetage.

Facadeforløbet langs vestfacaden af Bygning 22 - 23 brydes af et fremspringende trappetårn og indgangsparti, der forbinder de to bygningers indvendige gangforløb. Forskydningen, som er én af mange i det samlede anlæg, afspejles i den ydre gård på østsiden. Her ses trappetårnet trukket tilbage, hvilket opdeler facaden i to sektioner og indikerer mødet mellem de to individuelle bygningskroppe.

Facaderne står i blankmur og er sparsomt dekoreret. Fremtrædende er den gennemgående hovedgesims, der formidler overgangen mellem tag og facade hele bygningen rundt. Som dekoration ses herudover en gennemgående sålbænksgesims i skiffer med skråtstillede mursten, der løber under vinduespartierne i stueetagen.

Vinduer og døre er malet mørkegrønne og er i stueetagen og 1. sal indrammet af enkle, tilbagetrukne vinduesomramninger, der skaber elegante relieffer i facaden.

Hovedtaget er helvalmet med en hældning på ca. 35.0°, hvilket er gældende for alle tagflader i anlægget undtaget vagtafdelingerne (Bygning 21, 24, 29 og 32). Taget på trappetårnet er pyramidetag og har en hældning på ca. 32.0°.

Den meget velbevarede række af skorstene er et markant træk på huset og tilfører bygningen arkitektonisk værdi.

Materialer

- Facaderne står i blankmur og er opført i gule, blødstrøgne mursten
- Hovedtag lagt i skifer
- Tagrender og nedløb i zink
- Mørkegrønne fyldningsdøre og vinduer i træ
- Sokkel i granit

Interiør

Samtlige sidefløje i den nord - sydgående længderetning, Bygning 22 - 23 samt 30 - 31 til Kurhuset, er omfattet af den samme struktur: En gennemgående gang, langs bygningens ene facade, og værelser / stuer mod den anden facade. Alle værelserne har udgang til gangforløbet og vender derudover mod haven. Mellem de enkelte rum kan der samtidigt være intern adgang.

Alle overflader er af nyere dato. Linoleumsgulve, nedhængte systemlofter og pudsede, malede vægge. Flere steder ses rester af oprindelige stukdekorationer - oftest i gangarealerne. Døre og gerichter er for en stor dels vedkommende originale. Der må forventes stukdekorationer over de nedhængte lofter.

Miljøsanering

Ifølge Affaldsbekendtgørelsen findes der en række krav i forbindelse med renovering, ombygning eller nedrivning af en bygning. Overordnet gælder det, at miljøfarlige stoffer skal håndteres efter gældende lovkraft. Der anbefales foretaget en miljøscreening af bygningerne ved at undersøge for skimmel samt udtage prøver for miljøfarlige stoffer som bl.a. PCB, asbest og tungmetaller.

► Restaureringsfaglig vurdering af tilstand og bevaringsværdier

Bygningens værdi knytter sig til det samlede, symmetriske anlægs velbevarede og velproportionerede helhed af bygninger. Den fælles materialeholdning og enkle, gennemgående virkemidler i facaderne binder bygningskroppene sammen, så bygningerne trods forskellighed i hieraki og omfang taler samme sprog.

De engelsk inspirerede, parklignende omgivelser og gårdrum med træer tillægges ligeledes høj værdi, da de grønne arealer er med til at skabe en samlet ramme omkring det Kurhus som bygningsmiljø.

Herudover knytter værdierne sig til gårdrummets mønsterlagte brolægning, samt til den måde, hvorpå anlægget over tid er blevet udbygget med tilbygninger, der i skala, enkelhed og materialeholdning tilpasser sig Kurhusets bygningsmasse. Bygningen er en del af den samlede hierarkiske opbygning af anlægget, med den høje og centralt placerede hovedfløj flankeret af symmetrisk placerede side- og tværfloje.

Bygning 23 er yderst velbevaret, og står arkitektonisk helt skarpt uden uheldige til- og ombygninger. Murværksdekorationerne er lavmælte og beherskede. Detaljeringen koncentrerer sig om kordon-, sålbænk- og hovedgesimsens gennemgående trappefrise samt vinduesstik, tilbagetrukne vinduesindfatninger og brændte fuger.

I det indre knytter værdierne sig i høj grad til de sjældent velbevarede, langstrakte korridorstrukturer og de oprindelige planløsninger, hvor værelserne orienteres mod de grønne, solbelyste arealer. I sidefløjene vægtes herudover de originale trapper og døre, gerichter og hængsler højt ift. de indre, arkitektoniske værdier.

Bygning 23 har som en del af det samlede oprindelige Kurhusanlæg en særdeles høj bevaringsværdi.

► Vurdering af bygningens fremtidige formål

Kurhuset som helhed udnyttes bedst til ét samlet formål.

Dette kunne være kontor domicil for eksempelvis en større virksomhed, en statslig institution eller kommunal afdeling. Den mest nærliggende brug ligger i forlængelse af den historiske brug til værelser for patienter.

Kurhuset foreslås anvendt som konferencecenter. Bygning 23 vil rumme værelser til indkvartering samt støttefunktioner.

Den eksisterende struktur som grundlag for fremtidigt program

Bygningerne i kurhuset er generelt i underkanten af 10 m dybe. Den generelle indretning er med brede gange (2,5 - 2,8 m) der fordeler til værelser af varierende størrelse.

Det foreslås at bevare gangene, evt med rumskabende inventar for at udnytte bredden. Ved placering af funktioner i gangarealet skal der være fokus på gældende regler for brand og flugtveje.

Værelser er generelt omkring 5,7 m dybe.

Den generelle afstand mellem modullinjer centreret mellem vinduer er ca. 2,7 m. Dette passer ikke med de nuværende væginddelinger, som ikke er centreret mellem vinduer.

Kælderen i Bygning 23 ligger under 1,25 over terræn Derfor foreslås kælder anvendt som depoter og støttearealer. Areal under tag anvendes til teknik, ventilation o.lign.

Bygning 23 ligger i niveau med den elevator som ligger i Bygning 25. Derfor benyttes denne som adgangsgivende til den hævede stueetage.

Anbefaling disponering af m²

De varierende størrelser af værelser tilstræbes bevaret i fremtiden for at minimere de nødvendige bygningsindgreb. Dog vil der være en del smalle værelser, hvor flytning af vægge vil være nødvendigt. Hvert enkelt værelse skal have plads til et kompakt badeværelse på i udgangspunktet ca 2 x 2 m eller ca 4 m². Disse kan placeres i forlængelse af hinanden, men dette kræver ny væg mellem værelser.

Bad og toilet kan også indrettes med andre dimensioner end disse, men dette kræver mere detaljeret skitsering.

Derudover skal værelserne have plads til en gangbredde på 1,3 m og som minimum en seng på 90 x 200 cm.

Flytning af vægge skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen, hvilket potentielt kan være problematisk. Totalt antal værelser fremgår af samlet oversigt.

Hensyntagen og tiltag

Bygningen skal generelt sikres ift. brand og flugtveje. Hovedparten af Kurhuset er fredet, hvilket gør at al ombygning i de pågældende bygninger skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen.

Kurhus

Bygning nr. 24

Adresse Kurhusvænge 1

Opførelsesår 1905

Fredningsgrad Fredet

Nuværende funktion

Funktionstomt

Bevaringsværdi

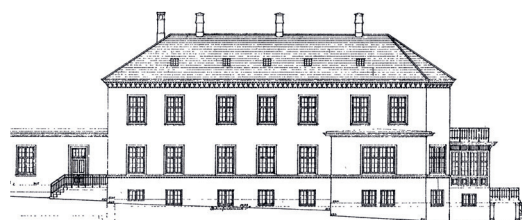
Særdeles høj

Fremtidigt formål

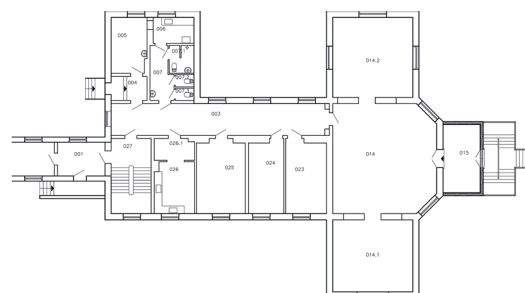
Mødefunktioner og fælles opholdslokaler

Kurhus Bygning 24 set fra syd

Sydfacade

Stueplan

► Bygningsbeskrivelse

Bygningen er placeret vinkelret på anlæggets østlige sidefløj med længderetningen vest - syd og grænser op til Bygning 23. Bygningen er opført i 1905 som vagtafdeling for kvindelige patienter og er ikke omfattet af fredning.

Arkitekt: Henry Meyer

Eksteriør

Bygningen er en vinkelbygning i to etager samt loftetage. Bygningen har mod øst tre knopskydninger i stueetagen i form af en veranda og to fælles opholdsrum. Der er anlagt kælder under hele bygningen.

Facaderne står i blankmur og er sparsomt dekoreret. Fremtrædende er den gennemgående hovedgesims, der formidler overgangen mellem tag og facade hele bygningen rundt. Som dekoration ses herudover en gennemgående sålbænksgesims i skiffer med skråtstillede mursten, der løber under vinduespartierne i stueetagen.

Vinduer og døre er malet mørkegrønne og er i stueetagen og 1. sal indrammet af enkle, tilbagetrukne vinduesomramninger, der skaber elegante relieffer i facaden.

Hovedtaget er helvalmet med en hældning på ca. 28.0°, hvilket er gældende for alle fire vagtafdelinger (Bygning 21, 24, 29 og 32).

Materialer

- Facaderne står i blankmur og er opført i gule, maskinsten, der tilfører bygningen en anden karakter, større præcision og en kraftigere gul farve
- Hovedtaget er lagt i skifer
- Tagrender og nedløb i zink
- Mørkegrønne fyldningsdøre og vinduer i træ
- Sokkel i granit
- I tillæg til vagtafdelingen findes en veranda i hvidmalede træpaneler og sprossede vinduesspartier

Interiør

Sidefløjene Bygning 24 og 29 til Kurhuset er omfattet af den samme struktur: bygningen kobles på sidefløjene via en smalt forbindelsesgang, som sidenhen bliver til reel bygning med gang til den ene side og værelser / opholdsrum til den anden. Her gentages det nordliggende gang forløb og rummene orienteres mod lyset i syd. For enden findes tre store fællesrum ensuite samt en afsluttende udstue.

Alle overflader er af nyere dato. Linoleumsgulve, nedhængte systemlofter og pudsede malede vægge. Flere steder ses rester af oprindelige stukdekorationer - oftest i gangarealerne. Døre og gerichter er for en stor dels vedkommende originale.

Miljøsanering

Ifølge Affaldsbekendtgørelsen findes der en række krav i forbindelse med renovering, ombygning eller nedrivning af en bygning. Overordnet gælder det, at miljøfarlige stoffer skal håndteres efter gældende lovkrav. Der anbefales foretaget en miljøscreening af bygningerne ved at undersøge for skimmel samt udtage prøver for miljøfarlige stoffer som bl.a. PCB, asbest og tungmetaller.

► Restaureringsfaglig vurdering af tilstand og bevaringsværdier

Bygningens værdi knytter sig til det samlede, symmetriske anlægs velbevarede og velproportionerede helhed af bygninger. Den fælles materialeholdning og enkle, gennemgående virkemidler i facaderne binder bygningskroppene sammen, så bygningerne trods forskellighed i hieraki og omfang taler samme sprog.

De engelsk inspirerede, parklignende omgivelser og gårdrum med træer tillægges ligeledes høj værdi, da de grønne arealer er med til at skabe en samlet ramme omkring det Kurhus som bygningsmiljø.

Herudover knytter værdierne sig til gårdrummets mønstrelagte brolægning, samt til den nænsomme måde, hvorpå anlægget over tid er blevet udbygget med tilbygninger, der i skala, enkelhed og materialeholdning tilpasser sig Kurhusets bygningsmasse. Bygningen er en del af den samlede hierarkiske opbygning af anlægget, med den høje og centralt placerede hovedfløj flankeret af symmetrisk placerede side- og tværfølge.

Bygning 24, er som de øvrige fløje i anlægget, en nøgtern og velproportioneret bygning, udført i gule teglsten med muret udhæng og et lavt, helvalmet skifertag, der trækker sig tilbage som baggrund for de regulære bygningskroppe.

Murværksdekorationerne er lavmælte og beherskede. Detaljeringen koncentrerer sig om kordon-, sålbænk- og hovedgesimsens gennemgående trappefrise samt vinduesstik.

I det indre knytter værdierne sig i høj grad til de meget velbevarede strukturer og de oprindelige planløsninger, tagkonstruktionerne samt de originale trapper og døre, gerichter og hængsler.

Selvom de fire vagtafdelinger er forskellige, så er der ingen tvivl om, at der er set nøje til den arkitektoniske fremtoning i det eksisterende Kurhus. Kulturhistorisk vidner knopskydningerne om ændring af behandlingsformer, hvor en mere intens overvågning af patienter var nødvendig. Bygning 24 har som en del af det samlede oprindelige Kurhusanlæg en særdeles høj bevaringsværdi.

► Vurdering af bygningens fremtidige formål

Kurhuset som helhed udnyttes bedst til ét samlet formål.

Dette kunne være kontor domicil for eksempelvis en større virksomhed, en statslig institution eller kommunal afdeling. Den mest nærliggende brug ligger i forlængelse af den historiske brug til værelser for patienter.

Kurhuset foreslås anvendt som konferencecenter. Bygning 24 vil rumme mødefunktioner og fælleslokaler.

Den eksisterende struktur som grundlag for fremtidigt program

Bygningerne i kurhuset er generelt i underkanten af 10 m dybe. Den generelle indretning er med brede gange (2,5-2,8 m) der fordeler til værelser af varierende størrelse.

Det foreslås at bevare gangene, evt. med rumskabende inventar for at udnytte bredden. Ved placering af funktioner i gangarealet skal der være fokus på gældende regler for brand og flugtveje.

Eksisterende værelser er generelt omkring 5,7 m dybe.

Kælderen i Bygning 24 ligger over 1,25 over terræn og har i store dele ok lysforhold. I denne bygning kan indrettes mødelokaler og andre lignende funktioner i kælder. Areal under tag anvendes til teknik, ventilation o.lign.

Bygning 24 ligger i niveau med den elevator som ligger i Bygning 25. Derfor benyttes denne som adgangsgivende til den hævede stueetage.

Anbefaling disponering af m²

I Bygning 24 foreslås at indrette mødelokaler i værelserne, samt opholdsstuerne for enden af bygningen.

Mødelokaler indrettet i opholdsstuerne får en størrelse i underkanten af 40 m². De eksisterende værelser er på ca. 20 m² og ligger 4 stk. side om side. Mødelokalerne kan her indrettes med varierende størrelser fra 20 - 80 m² afhængigt af behov.

Hensyntagen og tiltag

Bygningen skal generelt sikres ift. brand og flugtveje. Hovedparten af Kurhuset er fredet, hvilket gør at al ombygning i de pågældende bygninger skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen.

Kurhus

Bygning nr. 25

Adresse Kurhusvænge 1

Opførelsesår 1852 - 1854

Fredningsgrad Fredet

Nuværende funktion

Funktionstomt

Bevaringsværdi

Særdeles høj

Fremtidigt formål

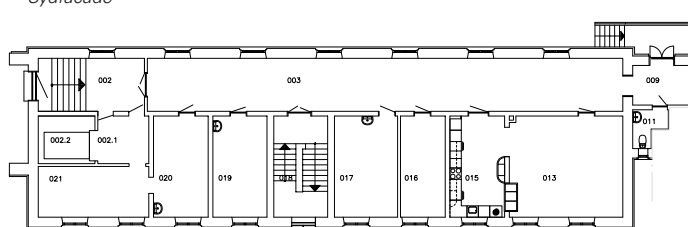
Indkvartering og / el. mødefaciliteter og kontorer

Kurhus Bygning 25 set fra syd

Sydfacade

Stueplan

► Bygningsbeskrivelse

Bygningen ligger vinkelret på hovedbygningen som tilstødende østfløj med længderetning vest - øst. Her forbindes hovedhuset med anlæggets østlige sidefløj. Bygningen hører til den oprindelige del af hospitalet opført i 1852-1854 og er omfattet af fredning.

Arkitekt: Gottlieb Bindsbøll

Eksteriør

Bygningen er en længebygning i to etager samt kælder og tagetage. I bygningen findes en portgennemgang fra det indre gårdrum til parkområdet nord for anlægget.

Bygningen hæftes på de nærværende fløje ved tilbagetrukne, lavere mellebygninger, der danner gangforbindelser bygningerne imellem. Forskydningerne understøtter tankegangen om fløjene som enkeltstående bygninger. Ydermere skabes der gennem forskydningerne et spil mellem lys og skygge - fremhævet og nedtonet.

Facaderne står i blankmur og er sparsomt dekoreret. Fremtrædende er den gennemgående hovedgesims, der formidler overgangen mellem tag og facade hele bygningen rundt. Som dekoration ses herudover en gennemgående sålbænksgesims i skifer med skråtstillede mursten, der løber

under vinduespartierne i stueetagen.

I mellembygningen mod vest er placeret en port, hvor Bindsbøll på utraditionel vis leder til hovedindgangen på siden af hovedhuset – uden for symmetriaksen. Her anvendes den gennemgående bæltegesims til at understrege portens karakteristiske bueform, som er et motiv der gentages flere steder i anlægget.

Vinduer og døre er malet mørkegrønne og er i stueetagen og 1. sal indrammet af enkle, tilbagetrukne vinduesomramninger, der skaber elegante relieffer i facaden. Vinduerne er korspostvinduesfag med underdeling i 3 x 3 og 4 x 3 vinduesfelter.

Hovedtaget er helvalmet med en hældning på ca. 35.0°, hvilket er gældende for alle tagflader i anlægget undtagen vagtafdelingerne (Bygning 21, 24, 29 og 32).

Den meget velbevarede række af skorstene er et markant træk på huset og tilfører bygningen arkitektonisk værdi.

Materialer

- Facaderne står i blankmur og er opført i gule, blødstrøgne mursten med brændte fuger
- Hovedtaget er lagt i skifer
- Tagrender og nedløb i zink
- Mørkegrønne fyldningsdøre og vinduer i træ
- Sokkel i granit

Interiør

Sidefløjene, Bygning 25 og 28 til Kurhuset, er omfattet af den samme struktur: En gennemgående gang langs bygningens ene facade og værelser / stuer med et enkelt køkken til en anden facade. Alle værelser og opholdsrum har udgang til gangforløbet og vender mod det indre gårdrum i syd. Mellem de enkelte rum kan der samtidigt være intern adgang.

Centreret i bygningen er et oprindeligt trapperum, der leder til bygningens øvrige etager. Herudover er der i bygningens vestlige ende anlagt en elevatorskakt, som sikrer tilgængeligheden til de øvrige fløje.

Alle overflader er af nyere dato. Linoleumsgulve, nedhængte systemlofter og pudsede, malede vægge. Flere steder ses rester af oprindelige stukdekorationer - oftest i gangarealerne. Døre og gerichter er for en stor dels vedkommende originale. Der må forventes stukdekorationer over de nedhængte lofter.

Miljøsanering

Ifølge Affaldsbekendtgørelsen findes der en række krav i forbindelse med renovering, ombygning eller nedrivning af en bygning. Overordnet gælder det, at miljøfarlige stoffer skal håndteres efter gældende lovkraft. Der anbefales foretaget en miljøscreening af bygningerne ved at undersøge for skimmel samt udtage prøver for miljøfarlige stoffer som bl.a. PCB, asbest og tungmetaller.

► Restaureringsfaglig vurdering af tilstand og bevaringsværdier

Bygningens værdi knytter sig til det samlede, symmetriske anlægs velbevarede og velproportionerede helhed af bygninger. Den fælles materialeholdning og enkle, gennemgående virkemidler i facaderne binder bygningskroppene sammen, så bygningerne trods forskellighed i hieraki og omfang taler samme sprog.

De engelsk inspirerede, parklignende omgivelser og gårdrum med træer tillægges ligeledes høj værdi, da de grønne arealer er med til at skabe en samlet ramme omkring det Kurhus som bygningsmiljø.

Herudover knytter værdierne sig til gårdrummets mønstrelagte brolægning, samt til den måde, hvorpå anlægget over tid er blevet udbygget med tilbygninger, der i skala, enkelhed og materialeholdning tilpasser sig Kurhusets bygningsmasse. Bygningen er en del af den samlede hierarkiske opbygning af anlægget, med den høje og centralt placerede hovedfløj flankeret af symmetrisk placerede side- og tværfloje.

Bygning 25 er yderst velbevaret, og står arkitektonisk helt skarpt uden uheldige til- og ombygninger. Murværksdekorationerne er lavmælte og beherskede. Detaljeringen koncentrerer sig om kordon-, sålbænk- og hovedgesimsens gennemgående trappefrise samt vinduesstik, tilbagetrukne vinduesindfatninger og brændte fuger.

I det indre knytter værdierne sig i høj grad til de sjældent velbevarede gangstrukturer og de oprindelige planløsninger, hvor værelserne orienteres mod det indre, solbelyste gårdrum i syd. Herudover vægtes de originale trapper og døre, gerichter og hængsler højt ift. de indre, arkitektoniske værdier.

Bygning 25 har som en del af det samlede oprindelige Kurhusanlæg en særdeles høj bevaringsværdi.

► Vurdering af bygningens fremtidige formål

Kurhuset som helhed udnyttes bedst til ét samlet formål.

Dette kunne være kontor domicil for eksempelvis en større virksomhed, en statslig institution eller kommunal afdeling. Den mest nærliggende brug ligger i forlængelse af den historiske brug til værelser for patienter.

Kurhuset foreslås anvendt som conferencecenter. Bygning 25 kan både benyttes til værelser til indkvartering samt kontorer eller mødefunktioner. Dette vil afhænge af det samlede behov for møderum og værelser.

Den centrale placering i kurhuset og den lette tilgængelighed gør at her med fordel kunne indrettes møderum eller lignende funktioner.

Den eksisterende struktur som grundlag for fremtidigt program

Bygningerne i kurhuset er generelt i underkanten af 10 m dybe. Den generelle indretning er med brede gange (2,5-2,8 m) der fordeler til værelser af varierende størrelse.

Det foreslås at bevare gangene, evt med rumskabende inventar for at udnytte bredden. Ved placering af funktioner i gangarealet skal der være fokus på gældende regler for brand og flugtveje.

Værelser er generelt omkring 5,7 m dybe.

Den generelle afstand mellem modullinjer centreret mellem vinduer er ca. 2,7 m. Dette passer ikke med de nuværende væginddelinger, som ikke er centreret mellem vinduer.

Kælderen i Bygning 25 ligger under 1,25 over terræn Derfor foreslås kælder anvendt som depoter og støttearealer. Areal under tag anvendes til teknik, ventilation o.lign.

Der er i dag elevator i Bygning 25.

Anbefaling disponering af m²

De varierende størrelser af værelser tilstræbes bevaret i fremtiden for at minimere de nødvendige bygningsindgreb. Dog vil der være en del smalle værelser, hvor flytning af vægge vil være nødvendigt. Hvert enkelt værelse skal have plads til et kompakt badeværelse på i udgangspunktet ca 2 x 2 m eller ca 4 m². Disse kan placeres i forlængelse af hinanden, men dette kræver ny væg mellem værelser.

Bad og toilet kan også indrettes med andre dimensioner end disse, men dette kræver mere detaljeret skitsering.

Derudover skal værelserne have plads til en gangbredde på 1,3 m og som minimum en seng på 90 x 200 cm.

Flytning af vægge skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen, hvilket potentielt kan være problematisk. Totalt antal værelser fremgår af samlet oversigt.

Alternativt kan værelserne i Bygning 25 indrettes som mødelokaler. Værelserne i dag er ca. 20 m², hvilket betyder at der kan indrettes mødelokaler på eksempelvis 20 eller 40 m².

Hensyntagen og tiltag

Bygningen skal generelt sikres ift. brand og flugtveje. Hovedparten af Kurhuset er fredet, hvilket gør at al ombygning i de pågældende bygninger skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen.

Kurhus

Bygning nr. 27

Adresse Kurhusvænge 1

Opførelsesår 1852 - 1854

Fredningsgrad Fredet

Nuværende funktion

Kirke, administration og kontorer

Bevaringsværdi

Særdeles høj

Fremtidigt formål

Driftskontorer, mødefaciliteter, fællesarealer og kirke

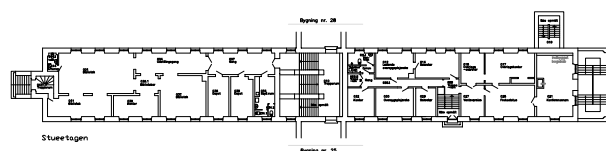
Kurhus Bygning 27 set fra syd

Sydfacade

Vestfacade

Stueplan

► Bygningsbeskrivelse

Bygningen udgør anlæggets hovedhus og skyder sig i Kurhusets længdeakse ind i det indre gårdrum med en nord – sydgående længderetning. Bygningen hører til den oprindelige del af hospitalet opført i 1852-1854 og er omfattet af fredning. Bygningen rummer bl.a. kirkeum, festsal med siderum, hovedtrappe og køkken.

Arkitekt: Gottlieb Bindesbøll

Eksteriør

Bygningen er en længebygning i to fulde etager samt kælder og loftetage. Sydfacaden er udstyret med et muret klokketårn, der rager højt over tagryggen og er placeret i sammenhæng med kirkesalen på 1. sal. I krydsningen med de vest-sydgående sidefløje er der placeret et trappetårn, som rejser sig fra hovedtaget.

Ved placeringen af indgangspartiet i hovedbygningen bryder Bindesbøll med barokarkitekturens symmetriske principper, da porte og indgangspartier her er placeret udenfor symmetriaksen. Man ledes ved ankomst udenom hovedbygningens længdeakse og gennem portene i forbindelsesbygningerne på siderne af trappetårnet, og op ad hovedtrappen.

Facaderne står i blankmur og er sparsomt dekoreret. Fremtrædende er den gennemgående hovedgesims, der formidler overgangen mellem tag og facade hele bygningen rundt. Som dekoration ses herudover en gennemgående sålbænksgesims i skifer med skråstillede mursten, der løber under vinduespartierne i stueetagen.

Bygningens sydfacade lader vide, at her ligger en kirke med klokketårnet trukket frem i facaden. I facaden findes kirketårn, romanske vinduer, glamhuller og kors.

En massiv trappe i sydgavlen leder op mod en rundbuet dobbeltdør over hvilken et romansk vindue slipper lys ind i kirken. Murværk i relief leder tanken hen på datidens kirkebyggeri.

I den nordlige gavl fører en smuk dobbelt toløbstrappe med mellemrepos ned fra en mindre balkon, og ender i det store parkområde. Fra balkonen som hører til "Borgmesterstuen" har man storartet udsigt udover parken.

Hele bygning 27 er udstyret med en høj, skråtmuret sokkel i blankmur. Soklen bærer hele bygningen og understreger det særlige ved dette centrale hus.

Vinduer og døre er malet mørkegrønne og er i stueetagen og 1. sal indrammet af enkle, tilbagetrukne vinduesomramninger, der skaber elegante relieffer i facaden. I bygningens sydlige halvdel på 1. sal, i forbindelse med Kirkesal og de tilstødende rum, er høje rundbuede kirkevinduer, der markerer et skifte i hieraki og funktion.

Hovedtaget er helvalmet med en hældning på ca. 35.0°, hvilket er gældende for alle tagflader i anlægget undtagen vagtafdelingerne (Bygning 21, 24, 29 og 32). Taget på kirke- og trappetårn er pyramidetag og har en hældning på ca. 32.0°.

Materialer

- Facaderne står i blankmur og er opført i gule, blødstrøgne mursten med brændte fuger
- Hovedtaget er lagt i skifer
- Tagrender og nedløb i zink
- Mørkegrønne fyldningsdøre og vinduer i træ med støbejernssprosser
- Sokkel i granit

Interiør

Bygningen har flere originale og velbevarede rum. Herunder en fin blå stue i stueetagen i bygningens nordlige ende med direkte adgang til Parken, Kirkesalen med tilstødende rum i syd og Kurhussalen i nord på 1. sal samt.

Det rigt dekorerede kirkerum

Vinduerne har fine sprosseringer med indfarvet glas

Kirkesalen

Fungerer fortsat som kirke og står intakt. Kirkesalen er et dobbelthøjt rum, hvor de høje, buede vindueartier har indfarvet råglas. I loftet ses blotlagte bjælker med udskårede detaljer i træværket, både ådret og bemalet, samt vægmarmoreringer og -bemalinger. Loftet er beklædt med en bræddebeklædning.

Gulvet er mørkt, lakeret plankegulv med en tæppeløber på langs af rummet. Væggene Salens siddepladser består af oprindelige kirkebænke - også rigt detaljeret med fantasifulde udkæringer og bemalinger.

I modsætning til bygningens øvrige æstetisk afmålte og klassisk inspirerede rum, udtrykker Kirkesalen med sin synlige, rigt udkårne og bemalede tagkonstruktion, kraftige farvesætning af væggene og overdådige detaljerigdom omkring alteret, en inspiration fra historicismens stræben efter en stemningsmættet. I dette tilfælde nordisk inspireret arkitektur. Arkitektonisk synes kirkerummet således at indvarsle den senere skønvirkestilretning med de mange detaljer inspireret af naturen.

Kurhussalen med velbevarede paneler, stuk og loftsbemalinger.

Stukdetalje i gavlværelset bag kurhussalen.

Kurhussalen

Kurhussalen og det bagvedliggende værelse er "Borgmesterstuen" særdeles velbevaret. I Kurhussalen og gavlværelset findes originale brystningspaneler, kraftigt profilerede hulkehlsstukkatur, forgyldte rosetter, dobbelte fyldingsfløjde, oprindelige dørgreb, vægpaneler og florale loftsbemalinger. Gulvene i Kurhussalen er i dag beklædt med væg-til-væg gulvtæppe, mens der i værelset er parketgulv.

Øvrige, særligt bemærkelsesværdige rum

I sammenhæng med Kirkesalen findes et smukt dekoret rum i en bredde på to vinduesfag ud mod østfacaden. Her ses velbevarede, dekorerede lofter og vægge.

Dekorerede vægge og lofter i værelse i tilknytning til Kirkesalen på 1. sal.

Bevaret kakkellov i professorstuen i stueetagen

Hovedtrappen

Som hovedforbindelse mellem etagerne findes et unikt trapperum i kernen af bygningen, der bliver dobbelthøjt fra 1. sal og nærmest sakralt ud-

tryk med massive, kvadratiske murpiller, gentagne rundbuer og kasettelofter. Ved overgangen til tagetagen ses en dekorerede balustrade, hvorfra der også kommer et markant lysindfald, der bidrager til det særlig og stemningsfyldte rum.

Detalje fra den centrale hovedtrappe i Bygning 27.

Køkken

I kælderetagen ses et velbevaret køkken med oprindelig planløsning, flisegulve, oprindelige døre, gerichter og støbejernskomfur. Bruges i dag som museum.

I øvrige rum, der anvendes til kontor, depoter mv. er overflader af nyere dato - særlig i kælder og stueetagen. Her er linoleumsgulve, nedhængte lofter og pudsede, malede vægge. Flere steder ses rester af oprindelige stukdekorationer - oftest i gangarealerne. Døre og gerichter er for en stor dels vedkommende originale. Der må forventes stukdekorationer over de nedhængte lofter.

Miljøsanering

Ifølge Affaldsbekendtgørelsen findes der en række krav i forbindelse med renovering, ombygning eller nedrivning af en bygning. Overordnet gælder det, at miljøfarlige stoffer skal håndteres efter gældende lovkraft. Der anbefales foretaget en miljøscreening af bygningerne ved at undersøge for skimmel samt udtage prøver for miljøfarlige stoffer som bl.a. PCB, asbest og tungmetaller.

► Restaureringsfaglig vurdering af tilstand og bevaringsværdier

Bygningens værdi knytter sig til det samlede, symmetriske anlægs velbevarede og velproportionerede helhed af bygninger. Den fælles materialeholdning og enkle, gennemgående virkemidler i facaderne binder bygningskroppene sammen, så bygningerne trods forskellighed i hieraki og omfang taler samme sprog.

De engelsk inspirerede, parklignende omgivelser og gårdrum med træer tillægges ligeledes høj værdi, da de grønne arealer er med til at skabe en samlet ramme omkring det Kurhus som bygningsmiljø.

Herudover knytter værdierne sig til gårdrummets mønstrelagte brølægning, samt til den nænsomme måde, hvorpå anlægget over tid er blevet udbygget med tilbygninger, der i skala, enkelhed og materialeholdning tilpasser sig Kurhusets bygningsmasse. Bygningen er en del af den samlede hierarkiske opbygning af anlægget, med den høje og centralt placerede hovedfløj flankeret af symmetrisk placerede side- og tværfløje.

I Bygning 27 knytter de bærende bevaringsværdier sig til hovedfløjens oprindelige planløsning og velbevarede interiører i trapperum, kælder, Kurhussal, gavlværelse og Kirkesal med alle oprindelige og ældre detaljer. Herunder klinke- og plankegulve, paneler, gerichter, døre, dørgreb, håndlister, stukkatur, forgyldninger, ådringer, marmoreringer og udskåret træ.

Bygningen har som en del af det samlede oprindelige Kurhusanlæg og sine yderst velbevarede, originale interiører en særdeles høj bevaringsværdi.

► Vurdering af bygningens fremtidige formål

Kurhuset som helhed udnyttes bedst til ét samlet formål.

Dette kunne være kontor domicil for eksempelvis en større virksomhed, en statslig institution eller kommunal afdeling. Den mest nærliggende brug ligger i forlængelse af den historiske brug til værelser for patienter.

Kurhuset foreslås anvendt som conferencecenter. Bygning 27 er den centrale hovedbygning og foreslås i fremtiden at rumme kontorer til drift, mødefunktioner og fælleslokaler.

Den eksisterende struktur som grundlag for fremtidigt program

Bygningerne i kurhuset er generelt i underkanten af 10 m dybe. Den generelle indretning er med brede gange (2,5-2,8 m) der fordeler til værelser af varierende størrelse. I Bygning 27 er denne indretning kun delvist i stue etagen. Herudover er bygningen generelt indrettet med større rumligheder.

Kælderen i Bygning 27 ligger over 1,25 over terræn og har i store dele ok lysforhold. I denne bygning kan indrettes mødelokaler og andre lignende støtte funktioner i kælder.

Areal under tag anvendes til teknik, ventilation o.lign.

Bygning 27 ligger ikke i niveau med de elevatorer som ligger i Bygning 25 og 28. Derfor skal etableres ny elevator i denne bygning.

Anbefaling disponering af m²

Stueplan indrettes med kontorer til drift. I den nordlige del indrettes mindre kontorer i de nuværende kontorer. Kontorer er i dag mellem 15 og 20 m². Helt mod nord fastholdes åbent konferencerum på ca 40 m².

Det nuværende bibliotek kan indrettes som enten storrumskontorer, mindre kontorer eller mødelokaler. Rumlighederne i biblioteket i dag er på mellem 15 og 50 m².

Kirkosalen på første sal er ca 120 m² og kan også i fremtiden bruges som kirke.

Kurhussal på sal er ligeledes omkring 120 m². Denne vil kunne bruges til konference formål uden omfattende ombygning. De resterende rum på første sal indrettes som møderum og depoter.

Hensyntagen og tiltag

Bygningen skal generelt sikres ift. brand og flugtveje. Hovedparten af Kurhuset er fredet, hvilket gør at al ombygning i de pågældende bygninger skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen.

Kurhus

Bygning nr. 28

Adresse Kurhusvænge 1

Opførelsesår 1852 - 1854

Fredningsgrad Fredet

Nuværende funktion

Funktionstomt

Bevaringsværdi

Særdeles høj

Fremtidigt formål

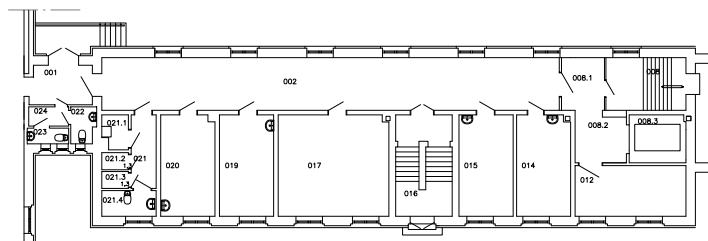
Indkvartering og / el. mødefaciliteter og kontorer

Kurhus Bygning 28 set fra syd

Sydfacade

Stueplan

► Bygningsbeskrivelse

Bygningen ligger vinkelret på hovedbygningen som tilstødende vestfløj med længderetning vest – øst. Her forbindes hovedhuset med anlæggets vestlige sidefløj. Bygningen hører til den oprindelige del af hospitalet opført i 1852-1854 og er omfattet af fredning.

Arkitekt: Gottlieb Bindesbøll

Eksteriør

Bygningen er en længebygning i to etager samt kælder og tagetage. I bygningen findes en portgennemgang fra det indre gårdrum til parkområdet nord for anlægget.

Bygningen hæftes på de nærværende fløje ved tilbagetrukne, lavere mellembygninger, der danner gangforbindelser bygningerne imellem. Forskydningerne understøtter tankegangen om fløjene som enkeltstående bygninger. Ydermere skabes der gennem forskydningerne et spil mellem lys og skygge - fremhævet og nedtonet.

Facaderne står i blankmur og er sparsomt dekoreret. Fremtrædende er den gennemgående hovedgesims, der formidler overgangen mellem tag og facade hele bygningen rundt. Som dekoration ses herudover en gennemgående sålbænksgesims i skifer med skråtstillede mursten, der løber

under vinduespartierne i stueetagen.

I mellembygningen mod vest er placeret en port, hvor Bindsbøll på utraditionel vis leder til hovedindgangen på siden af hovedhuset – uden for symmetriaksen. Her anvendes den gennemgående bæltegesims til at understrege portens karakteristiske bueform, som er et motiv der gentages flere steder i anlægget.

Vinduer og døre er malet mørkegrønne og er i stueetagen og 1. sal indrammet af enkle, tilbagetrukne vinduesomramninger, der skaber elegante relieffer i facaden. Vinduerne er korspostvinduesfag med underdeling i 3 x 3 og 4 x 3 vinduesfelter.

Hovedtaget er helvalmet med en hældning på ca. 35.0°, hvilket er gældende for alle tagflader i anlægget undtagen vagtafdelingerne (Bygning 21, 24, 29 og 32).

Den meget velbevarede række af skorstene er et markant træk på huset og tilfører bygningen arkitektonisk værdi.

Materialer

- Facaderne står i blankmur og er opført i gule, blødstrøgne mursten med brændte fuger
- Hovedtaget er lagt i skifer
- Tagrender og nedløb i zink
- Mørkegrønne fyldningsdøre og vinduer i træ
- Sokkel i granit

Interiør

Sidefløjene, Bygning 25 og 28 til Kurhuset, er omfattet af den samme struktur: En gennemgående gang langs bygningens ene facade og værelser / stuer med et enkelt køkken til en anden facade. Alle værelser og opholdsrum har udgang til gangforløbet og vender mod det indre gårdrum i syd. Mellem de enkelte rum kan der samtidigt være intern adgang.

Centreret i bygningen er et oprindeligt trapperum, der leder til bygningens øvrige etager. Herudover er der i bygningens østlige ende anlagt en elevatorskakt, som sikrer tilgængeligheden til de øvrige fløje.

Alle overflader er af nyere dato. Linoleumsgulve, nedhængte systemlofter og pudsede, malede vægge. Flere steder ses rester af oprindelige stukdekorationer - oftest i gangarealerne. Døre og gerichter er for en stor dels vedkommende originale. Der må forventes stukdekorationer over de nedhængte lofter.

Miljøsanering

Ifølge Affaldsbekendtgørelsen findes der en række krav i forbindelse med renovering, ombygning eller nedrivning af en bygning. Overordnet gælder det, at miljøfarlige stoffer skal håndteres efter gældende lovkraft. Der anbefales foretaget en miljøscreening af bygningerne ved at undersøge for skimmel samt udtage prøver for miljøfarlige stoffer som bl.a. PCB, asbest og tungmetaller.

► Restaureringsfaglig vurdering af tilstand og bevaringsværdier

Bygningens værdi knytter sig til det samlede, symmetriske anlægs velbevarede og velproportionerede helhed af bygninger. Den fælles materialeholdning og enkle, gennemgående virkemidler i facaderne binder bygningskroppene sammen, så bygningerne trods forskellighed i hieraki og omfang taler samme sprog.

De engelsk inspirerede, parklignende omgivelser og gårdrum med træer tillægges ligeledes høj værdi, da de grønne arealer er med til at skabe en samlet ramme omkring det Kurhus som bygningsmiljø.

Herudover knytter værdierne sig til gårdrummets mønstrelagte brolægning, samt til den måde, hvorpå anlægget over tid er blevet udbygget med tilbygninger, der i skala, enkelhed og materialeholdning tilpasser sig Kurhusets bygningsmasse. Bygningen er en del af den samlede hierarkiske opbygning af anlægget, med den høje og centralt placerede hovedfløj flankeret af symmetrisk placerede side- og tværfloje.

Bygning 28 er yderst velbevaret, og står arkitektonisk helt skarpt uden uheldige til- og ombygninger. Murværksdekorationerne er lavmælte og beherskede. Detaljeringen koncentrerer sig om kordon-, sålbænk- og hovedgesimsens gennemgående trappefrise samt vinduesstik, tilbagetrukne vinduesindfatninger og brændte fuger.

I det indre knytter værdierne sig i høj grad til de sjældent velbevarede gangstrukturer og de oprindelige planløsninger, hvor værelserne orienteres mod det indre, solbelyste gårdrum i syd. Herudover vægtes de originale trapper og døre, gerichter og hængsler højt ift. de indre, arkitektoniske værdier.

Bygning 28 har som en del af det samlede oprindelige Kurhusanlæg en særdeles høj bevaringsværdi.

► Vurdering af bygningens fremtidige formål

Kurhuset som helhed udnyttes bedst til ét samlet formål.

Dette kunne være kontor domicil for eksempelvis en større virksomhed, en statslig institution eller kommunal afdeling. Den mest nærliggende brug ligger i forlængelse af den historiske brug til værelser for patienter.

Kurhuset foreslås anvendt som conferencecenter. Bygning 28 kan både benyttes til værelser til indkvartering samt kontorer eller mødefunktioner. Dette vil afhænge af det samlede behov for møderum og værelser.

Den centrale placering i kurhuset og den lette tilgængelighed gør at her med fordel kunne indrettes møderum eller lignende funktioner.

Den eksisterende struktur som grundlag for fremtidigt program

Bygningerne i kurhuset er generelt i underkanten af 10 m dybe. Den generelle indretning er med brede gange (2,5-2,8 m) der fordeler til værelser af varierende størrelse.

Det foreslås at bevare gangene, evt med rumskabende inventar for at udnytte bredden. Ved placering af funktioner i gangarealet skal der være fokus på gældende regler for brand og flugtveje.

Værelser er generelt omkring 5,7 m dybe.

Den generelle afstand mellem modullinjer centreret mellem vinduer er ca. 2,7 m. Dette passer ikke med de nuværende væginddelinger, som ikke er centreret mellem vinduer.

Kælderen i Bygning 28 ligger under 1,25 over terræn Derfor foreslås kælder anvendt som depoter og støttearealer. Areal under tag anvendes til teknik, ventilation o.lign.

Der er i dag elevator i Bygning 28.

Anbefaling disponering af m²

De varierende størrelser af værelser tilstræbes bevaret i fremtiden for at minimere de nødvendige bygningsindgreb. Dog vil der være en del smalle værelser, hvor flytning af vægge vil være nødvendigt. Hvert enkelt værelse skal have plads til et kompakt badeværelse på i udgangspunktet ca 2 x 2 m eller ca 4 m². Disse kan placeres i forlængelse af hinanden, men dette kræver ny væg mellem værelser.

Bad og toilet kan også indrettes med andre dimensioner end disse, men dette kræver mere detaljeret skitsering.

Derudover skal værelserne have plads til en gangbredde på 1,3 m og som minimum en seng på 90 x 200 cm.

Flytning af vægge skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen, hvilket potentielt kan være problematisk. Totalt antal værelser fremgår af samlet oversigt.

Alternativt kan værelserne i Bygning 25 indrettes som mødelokaler. Værelserne i dag er ca. 20 m², hvilket vi siger at der kan indrettes mødelokaler på eksempelvis 20 eller 40 m².

Hensyntagen og tiltag

Bygningen skal generelt sikres ift. brand og flugtveje. Hovedparten af Kurhuset er fredet, hvilket gør at al ombygning i de pågældende bygninger skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen.

Kurhus

Bygning nr. 29

Adresse Kurhusvænge 1
Opførelsesår 1905
Fredningsgrad Ikke kategoriseret

Nuværende funktion

Funktionstomt

Bevaringsværdi

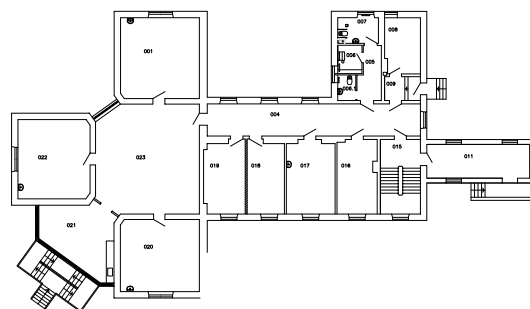
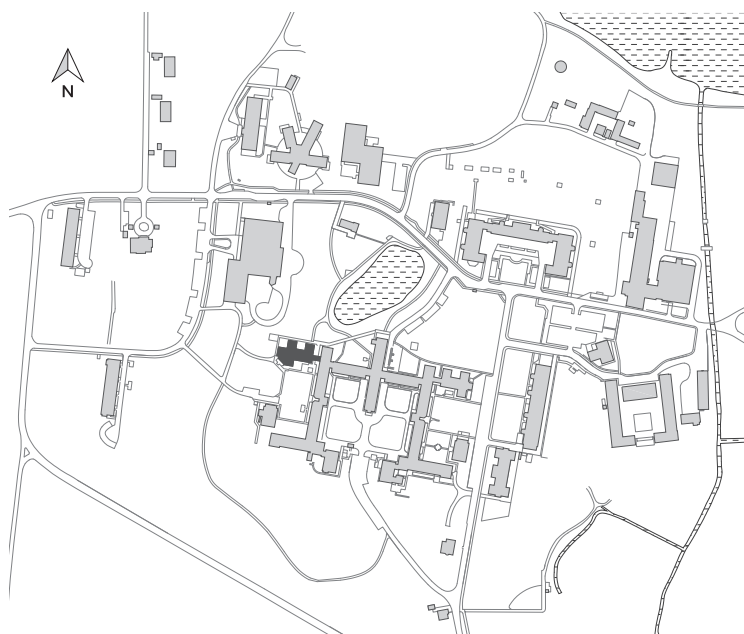
Høj

Fremtidigt formål

Mødefaciliteter og fælles opholdslokaler

Kurhus Bygning 29 set fra sydvest

Stueplan

► Bygningsbeskrivelse

Bygningen er placeret vinkelret på anlæggets vestlige sidefløj med længderetningen vest – syd og grænser op til Bygning 30. Bygningen er opført i 1905 som vagtafdeling for mandlige patienter og er ikke omfattet af fredning.

Arkitekt: Henry Meyer

Eksteriør

Bygningen er en vinkelbygning i to etager samt loftetage. Bygningen har mod vest fire knopskydninger i stueetagen i form af tre fælles opholdsrum og en veranda mod sydøst. Der er anlagt kælder under hele bygningen.

Facaderne står i blankmur og er sparsomt dekoreret med en gennemgående hovedgesims, der formidler overgangen mellem tag og facade hele bygningen rundt. Herudover ses en gennemgående bæltegesims under vinduespartierne i stueetagen, hvor skråtstillede tandsnit udgør et dekorativt element.

Vinduer og døre er malet mørkegrønne og er i stueetagen og 1. sal indrammet af enkle, tilbagetrukne vinduesomramninger, der skaber elegante relieffer i facaden.

Hovedtaget er helvalmet med en hældning på ca. 28.0°, hvilket er gældende for alle fire vagtafdelinger (Bygning 21, 24, 29 og 32).

Materialer

- Facaderne står i blankmur og er opført i gule, maskinsten, der tilfører bygningen en anden karakter, større præcision og en kraftigere gul farve
- Hovedtaget er lagt i skifer
- Tagrender og nedløb i zink
- Mørkegrønne fyldningsdøre og vinduer i træ
- Sokkel i granit
- I tillæg til vagtafdelingen findes en veranda i hvidmalede træpaneler og sprossede vinduesspartier

Interiør

Sidefløjene Bygning 24 og 29 til Kurhuset er omfattet af den samme struktur: bygningen kobles på sidefløjene via en smalt forbindelsesgang, som sidenhen bliver til reel bygning med gang til den ene side og værelser / opholdsrum til den anden. Her gentages det nordliggende gang forløb og rummene orienteres mod lyset i syd. For enden findes tre store fællesrum ensuite samt en afsluttende udstue.

Alle overflader er af nyere dato. Linoleumsgulve, nedhængte systemlofter og pudsede, malede vægge. Flere steder ses rester af oprindelige stukdekorationer - oftest i gangarealerne. Døre og gerichter er for en stor dels vedkommende originale. Der må forventes stukdekorationer over de nedhængte lofter.

Miljøsanering

Ifølge Affaldsbekendtgørelsen findes der en række krav i forbindelse med renovering, ombygning eller nedrivning af en bygning. Overordnet gælder det, at miljøfarlige stoffer skal håndteres efter gældende lovkraft. Der anbefales foretaget en miljøscreening af bygningerne ved at undersøge for skimmel samt udtage prøver for miljøfarlige stoffer som bl.a. PCB, asbest og tungmetaller.

► Restaureringsfaglig vurdering af tilstand og bevaringsværdier

Bygningens værdi knytter sig til det samlede, symmetriske anlægs velbevarede og velproportionerede helhed af bygninger. Den fælles materialeholdning og enkle, gennemgående virkemidler i facaderne binder bygningskroppene sammen, så bygningerne trods forskellighed i hieraki og omfang taler samme sprog.

De engelsk inspirerede, parklignende omgivelser og gårdrum med træer tillægges ligeledes høj værdi, da de grønne arealer er med til at skabe en samlet ramme omkring det Kurhus som bygningsmiljø.

Herudover knytter værdierne sig til gårdrummets mønsterlagte brolægning, samt til den nænsomme måde, hvorpå anlægget over tid er blevet udbygget med tilbygninger, der i skala, enkelhed og materialeholdning tilpasser sig Kurhusets bygningsmasse. Bygningen er en del af den samlede hierarkiske opbygning af anlægget, med den høje og centralt placerede hovedfløj flankeret af symmetrisk placerede side- og tværfløje.

Bygning 29, er som de øvrige fløje i anlægget, en nøgtern og velproportioneret bygning, udført i gule teglsten med muret udhæng og et lavt, helvalmet skifertag.

Murværksdekorationerne er lavmælte og beherskede. Detaljeringen koncentrerer sig om kordon-, sålbænk- og hovedgesimsens gennemgående trappefrise samt vinduesstik, tilbagetrukne vinduesindfatninger og brændte fuger.

I det indre knytter værdierne sig i høj grad til de meget velbevarede strukturer og de oprindelige planløsninger, tagkonstruktionerne samt de originale trapper og døre, gerichter og hængsler.

Selvom de fire vagtafdelinger er forskellige, så er der ingen tvivl om, at der er set nøje til den arkitektoniske fremtoning i det eksisterende Kurhus. Kulturhistorisk vidner knopskydningerne om ændring af behandlingsformer, hvor en mere intens overvågning af patienter var nødvendig.

Bygning 29 har som en del af det samlede oprindelige Kurhusanlæg en særdeles høj bevaringsværdi.

► Vurdering af bygningens fremtidige formål

Kurhuset som helhed udnyttes bedst til ét samlet formål.

Dette kunne være kontor domicil for eksempelvis en større virksomhed, en statslig institution eller kommunal afdeling. Den mest nærliggende brug ligger i forlængelse af den historiske brug til værelser for patienter.

Kurhuset foreslås anvendt som konferencecenter. Bygning 24 vil rumme mødefunktioner og fælleslokaler.

Den eksisterende struktur som grundlag for fremtidigt program

Bygningerne i kurhuset er generelt i underkanten af 10 m dybe. Den generelle indretning er med brede gange (2,5-2,8 m) der fordeler til værelser af varierende størrelse.

Det foreslås at bevare gangene, evt. med rumskabende inventar for at udnytte bredden. Ved placering af funktioner i gangarealet skal der være fokus på gældende regler for brand og flugtveje.

Eksisterende værelser er generelt omkring 5,7 m dybe.

Kælderen i Bygning 24 ligger over 1,25 over terræn og har i store dele ok lysforhold. I denne bygning kan indrettes mødelokaler og andre lignende funktioner i kælder. Areal under tag anvendes til teknik, ventilation o.lign.

Bygning 29 ligger ikke i niveau med den elevator som ligger i Bygning 28. Derfor skal etableres ny elevator i denne bygning.

Anbefaling disponering af m²

I Bygning 24 foreslås at indrette mødelokaler i værelserne, samt opholdsstuerne for enden af bygningen.

Mødelokaler indrettet i opholdsstuerne får en størrelse i underkanten af 40 m². De eksisterende værelser er på ca. 20 m² og ligger 4 stk. side om side. Mødelokalerne kan her indrettes med varierende størrelser fra 20 - 80 m² afhængigt af behov.

Hensyntagen og tiltag

Bygningen skal generelt sikres ift. brand og flugtveje. Hovedparten af Kurhuset er fredet, hvilket gør at al ombygning i de pågældende bygninger skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen.

Kurhus

Bygning nr. 30

Adresse Kurhusvænge 1

Opførelsesår 1852 - 1854

Fredningsgrad Fredet

Nuværende funktion

Funktionstomt

Bevaringsværdi

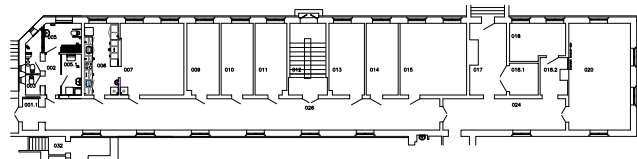
Særdeles høj

Fremtidigt formål

Indkvartering og støttefunktioner til konferencecenter

Kurhus Bygning 30 set fra sydvest

Stueplan

► Bygningsbeskrivelse

Bygningen udgør den nordlige halvdel af Kurhusets vestfløj med længderetning nord-syd og grænser op til Bygning 28, 29 og 31. Bygningen hører til den oprindelige del af hospitalet opført i 1852-1854 og er omfattet af fredning.

Arkitekt: Gottlieb Bindesbøll

Eksteriør

Bygningen er en længebygning i to hele etager samt kælder og tagetage.

Facadeforløbet langs vestfacaden af Bygning 30 - 31 brydes af et fremspringende trappetårn og indgangsparti, der forbinder de to bygningers indvendige gangforløb. Forskydningen, som er én af mange i det samlede anlæg, afspejles også i den ydre gård på vestsiden. Her ses trappetårnet dog trukket tilbage, hvilket opdeler facaden i to sektioner og indikerer mødet mellem de to individuelle bygningskroppe.

Facaderne står i blankmur og er sparsomt dekoreret. Fremtrædende er den gennemgående hovedgesims, der formidler overgangen mellem tag og facade hele bygningen rundt. Som dekoration ses herudover en gennemgående sålbænksgesims i skiffer med skråtstillede mursten, der løber under vinduespartierne i stueetagen.

Vinduer og døre er malet mørkegrønne og er i stueetagen og 1. sal indrammet af enkle, tilbagetrukne vinduesomramninger, der skaber elegante relieffer i facaden.

Hovedtaget er halvmet med en hældning på ca. 35.0°, hvilket er gældende for alle tagflader i anlægget undtaget vagtafdelingerne (Bygning 21, 24, 29 og 32). Taget på trappetårnet er pyramidetag og har en hældning på ca. 32.0°.

Den meget velbevarede række af skorstene er et markant træk på huset og tilfører bygningen arkitektonisk værdi.

Materialer

- Facaderne står i blankmur og er opført i gule, blødstrøgne mursten med brændte fuger
- Hovedtaget er lagt i skifer
- Tagrender og nedløb i zink
- Mørkegrønne fyldningsdøre og vinduer i træ
- Sokkel i granit

Interiør

Samtlige sidefløje i den nord - sydgående længderetning, Bygning 22 - 23 samt 30 - 31 til Kurhuset, er omfattet af den samme struktur: En gennemgående gang, langs bygningens ene facade, og værelser / stuer mod den anden facade. Alle værelserne har udgang til gangforløbet og vender derudover mod haven. Mellem de enkelte rum kan der samtidigt være intern adgang.

Alle overflader er af nyere dato. Linoleumsgulve, nedhængte systemlofter og pudsede, malede vægge. Flere steder ses rester af oprindelige stukdekorationer - oftest i gangarealerne. Døre og gerichter er for en stor dels vedkommende originale. Der må forventes stukdekorationer over de nedhængte lofter.

Miljøsanering

Ifølge Affaldsbekendtgørelsen findes der en række krav i forbindelse med renovering, ombygning eller nedrivning af en bygning. Overordnet gælder det, at miljøfarlige stoffer skal håndteres efter gældende lovkraft. Der anbefales foretaget en miljøscreening af bygningerne ved at undersøge for skimmel samt udtage prøver for miljøfarlige stoffer som bl.a. PCB, asbest og tungmetaller.

► Restaureringsfaglig vurdering af tilstand og bevaringsværdier

Bygningens værdi knytter sig til det samlede, symmetriske anlægs velbevarede og velproportionerede helhed af bygninger. Den fælles materialeholdning og enkle, gennemgående virkemidler i facaderne binder bygningskroppene sammen, så bygningerne trods forskellighed i hieraki og omfang taler samme sprog.

De engelsk inspirerede, parklignende omgivelser og gårdrum med træer tillægges ligeledes høj værdi, da de grønne arealer er med til at skabe en samlet ramme omkring det Kurhus som bygningsmiljø.

Herudover knytter værdierne sig til gårdrummets mønsterlagte brolægning, samt til den måde, hvorpå anlægget over tid er blevet udbygget med tilbygninger, der i skala, enkelhed og materialeholdning tilpasser sig Kurhusets bygningsmasse. Bygningen er en del af den samlede hierarkiske opbygning af anlægget, med den høje og centralt placerede hovedfløj flankeret af symmetrisk placerede side- og tværfloje.

Bygning 30 er yderst velbevaret, og står arkitektonisk helt skarpt uden uheldige til- og ombygninger. Murværksdekorationerne er lavmælte og beherskede. Detaljeringen koncentrerer sig om kordon-, sålbænk- og hovedgesimsens gennemgående trappefrise samt vinduesstik, tilbagetrukne vinduesindfatninger og brændte fuger.

I det indre knytter værdierne sig i høj grad til de sjældent velbevarede, langstrakte korridorstrukturer og de oprindelige planløsninger, hvor værelserne orienteres mod de grønne, solbelyste arealer. I sidefløjene vægtes herudover de originale trapper og døre, gerichter og hængsler højt ift. de indre, arkitektoniske værdier.

Bygning 30 har som en del af det samlede oprindelige Kurhusanlæg en særdeles høj bevaringsværdi.

► Vurdering af bygningens fremtidige formål

Kurhuset som helhed udnyttes bedst til ét samlet formål.

Dette kunne være kontor domicil for eksempelvis en større virksomhed, en statslig institution eller kommunal afdeling. Den mest nærliggende brug ligger i forlængelse af den historiske brug til værelser for patienter.

Kurhuset foreslås anvendt som konferencecenter. Bygning 30 vil rumme værelser til indkvartering samt støttefunktioner.

Den eksisterende struktur som grundlag for fremtidigt program

Bygningerne i kurhuset er generelt i underkanten af 10 m dybe. Den generelle indretning er med brede gange (2,5 - 2,8 m) der fordeler til værelser af varierende størrelse.

Det foreslås at bevare gangene, evt med rumskabende inventar for at udnytte bredden. Ved placering af funktioner i gangarealet skal der være fokus på gældende regler for brand og flugtveje.

Værelser er generelt omkring 5,7 m dybe.

Den generelle afstand mellem modullinjer centreret mellem vinduer er ca. 2,7 m. Dette passer ikke med de nuværende væginddelinger, som ikke er centreret mellem vinduer.

Kælderen i Bygning 30 ligger under 1,25 over terræn Derfor foreslås kælder anvendt som depoter og støttearealer. Areal under tag anvendes til teknik, ventilation o.lign.

Bygning 30 ligger i niveau med den elevator som ligger i Bygning 25. Derfor benyttes denne som adgangsgivende til den hævede stueetage.

Anbefaling disponering af m²

De varierende størrelser af værelser tilstræbes bevaret i fremtiden for at minimere de nødvendige bygningsindgreb. Dog vil der være en del smalle værelser, hvor flytning af vægge vil være nødvendigt. Hvert enkelt værelse skal have plads til et kompakt badeværelse på i udgangspunktet ca 2 x 2 m eller ca 4 m². Disse kan placeres i forlængelse af hinanden, men dette kræver ny væg mellem værelser.

Bad og toilet kan også indrettes med andre dimensioner end disse, men dette kræver mere detaljeret skitsering.

Derudover skal værelserne have plads til en gangbredde på 1,3 m og som minimum en seng på 90 x 200 cm.

Flytning af vægge skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen, hvilket potentielt kan være problematisk. Totalt antal værelser fremgår af samlet oversigt.

Hensyntagen og tiltag

Bygningen skal generelt sikres ift. brand og flugtveje. Hovedparten af Kurhuset er fredet, hvilket gør at al ombygning i de pågældende bygninger skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen.

Kurhus

Bygning nr. 31

Adresse Kurhusvænge 1

Opførelsesår 1852 - 1854

Fredningsgrad Fredet

Nuværende funktion

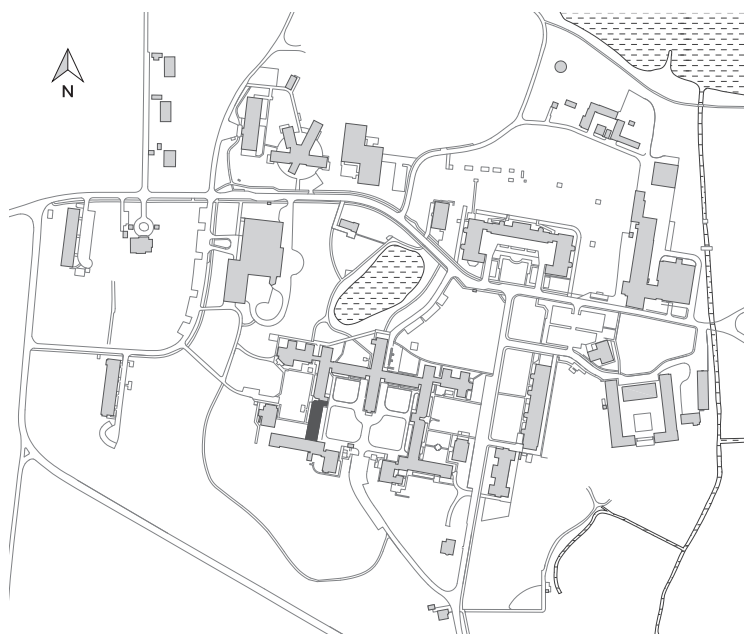
Funktionstømt

Bevaringsværdi

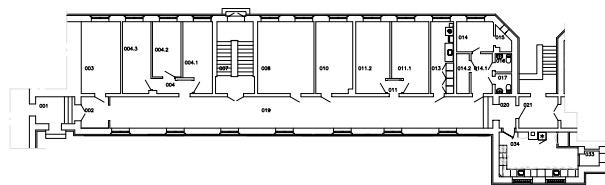
Særdeles høj

Fremtidigt formål

Indkvartering og støttefunktioner til konferencecenter

Kurhus Bygning 31' østfacade set fra det indre gårdrum

Stueplan

► Bygningsbeskrivelse

Bygningen udgør den sydlige halvdel af Kurhusets vestfløj med længderetning nord-syd og grænser op til Bygning 28, 29 og 31. Bygningen hører til den oprindelige del af hospitalet opført i 1852-1854 og er omfattet af fredning.

Arkitekt: Gottlieb Bindesbøll

Eksteriør

Bygningen er en længebygning i to hele etager samt kælder og tagetage.

Facadeforløbet langs vestfacaden af Bygning 30 - 31 brydes af et fremspringende trappetårn og indgangsparti, der forbinder de to bygningers indvendige gangforløb. Forskydningen, som er én af mange i det samlede anlæg, afspejles også i den ydre gård på vestsiden. Her ses trappetårnet dog trukket tilbage, hvilket opdeler facaden i to sektioner og indikerer mødet mellem de to individuelle bygningskroppe.

Facaderne står i blankmur og er sparsomt dekoreret. Fremtrædende er den gennemgående hovedgesims, der formidler overgangen mellem tag og facade hele bygningen rundt. Som dekoration ses herudover en gennemgående sålbænksgesims i skiffer med skråtstillede mursten, der løber under vinduespartierne i stueetagen.

Vinduer og døre er malet mørkegrønne og er i stueetagen og 1. sal indrammet af enkle, tilbagetrukne vinduesomramninger, der skaber elegante relieffer i facaden.

Hovedtaget er helvalmet med en hældning på ca. 35.0°, hvilket er gældende for alle tagflader i anlægget undtaget vagtafdelingerne (Bygning 21, 24, 29 og 32). Taget på trappetårnet er pyramidetag og har en hældning på ca. 32.0°.

Den meget velbevarede række af skorstene er et markant træk på huset og tilfører bygningen arkitektonisk værdi.

Materialer

- Facaderne står i blankmur og er opført i gule, blødstrøgne mursten med brændte fuger
- Hovedtaget er lagt i skifer
- Tagrender og nedløb i zink
- Mørkegrønne fyldningsdøre og vinduer i træ
- Sokkel i granit

Interiør

Samtlige sidefløje i den nord - sydgående længderetning, Bygning 22 - 23 samt 30 - 31 til Kurhuset, er omfattet af den samme struktur: En gennemgående gang, langs bygningens ene facade, og værelser / stuer mod den anden facade. Alle værelserne har udgang til gangforløbet og vender derudover mod haven. Mellem de enkelte rum kan der samtidigt være intern adgang.

Alle overflader er af nyere dato. Linoleumsgulve, nedhængte systemlofter og pudsede, malede vægge. Flere steder ses rester af oprindelige stukdekorationer - oftest i gangarealerne. Døre og gerichter er for en stor dels vedkommende originale. Der må forventes stukdekorationer over de nedhængte lofter.

Miljøsanering

Ifølge Affaldsbekendtgørelsen findes der en række krav i forbindelse med renovering, ombygning eller nedrivning af en bygning. Overordnet gælder det, at miljøfarlige stoffer skal håndteres efter gældende lovkraft. Der anbefales foretaget en miljøscreening af bygningerne ved at undersøge for skimmel samt udtage prøver for miljøfarlige stoffer som bl.a. PCB, asbest og tungmetaller.

► Restaureringsfaglig vurdering af tilstand og bevaringsværdier

Bygningens værdi knytter sig til det samlede, symmetriske anlægs velbevarede og velproportionerede helhed af bygninger. Den fælles materialeholdning og enkle, gennemgående virkemidler i facaderne binder bygningskroppene sammen, så bygningerne trods forskellighed i hieraki og omfang taler samme sprog.

De engelsk inspirerede, parklignende omgivelser og gårdrum med træer tillægges ligeledes høj værdi, da de grønne arealer er med til at skabe en samlet ramme omkring det Kurhus som bygningsmiljø.

Herudover knytter værdierne sig til gårdrummets mønsterlagte brolægning, samt til den måde, hvorpå anlægget over tid er blevet udbygget med tilbygninger, der i skala, enkelhed og materialeholdning tilpasser sig Kurhusets bygningsmasse. Bygningen er en del af den samlede hierarkiske opbygning af anlægget, med den høje og centralt placerede hovedfløj flankeret af symmetrisk placerede side- og tværfloje.

Bygning 31 er yderst velbevaret, og står arkitektonisk helt skarpt uden uheldige til- og ombygninger. Murværksdekorationerne er lavmælte og beherskede. Detaljeringen koncentrerer sig om kordon-, sålbænk- og hovedgesimsens gennemgående trappefrise samt vinduesstik, tilbagetrukne vinduesindfatninger og brændte fuger.

I det indre knytter værdierne sig i høj grad til de sjældent velbevarede, langstrakte korridorstrukturer og de oprindelige planløsninger, hvor værelserne orienteres mod de grønne, solbelyste arealer. I sidefløjene vægtes herudover de originale trapper og døre, gerichter og hængsler højt ift. de indre, arkitektoniske værdier.

Bygning 31 har som en del af det samlede oprindelige Kurhusanlæg en særdeles høj bevaringsværdi.

► Vurdering af bygningens fremtidige formål

Kurhuset som helhed udnyttes bedst til ét samlet formål.

Dette kunne være kontor domicil for eksempelvis en større virksomhed, en statslig institution eller kommunal afdeling. Den mest nærliggende brug ligger i forlængelse af den historiske brug til værelser for patienter.

Kurhuset foreslås anvendt som konferencecenter. Bygning 31 vil rumme værelser til indkvartering samt støttefunktioner.

Den eksisterende struktur som grundlag for fremtidigt program

Bygningerne i kurhuset er generelt i underkanten af 10 m dybe. Den generelle indretning er med brede gange (2,5 - 2,8 m) der fordeler til værelser af varierende størrelse.

Det foreslås at bevare gangene, evt med rumskabende inventar for at udnytte bredden. Ved placering af funktioner i gangarealet skal der være fokus på gældende regler for brand og flugtveje.

Værelser er generelt omkring 5,7 m dybe.

Den generelle afstand mellem modullinjer centreret mellem vinduer er ca. 2,7 m. Dette passer ikke med de nuværende væginddelinger, som ikke er centreret mellem vinduer.

Kælderen i Bygning 31 ligger under 1,25 over terræn Derfor foreslås kælder anvendt som depoter og støttearealer. Areal under tag anvendes til teknik, ventilation o.lign.

Bygning 31 ligger i niveau med den elevator som ligger i Bygning 25. Derfor benyttes denne som adgangsgivende til den hævede stueetage.

Anbefaling disponering af m²

De varierende størrelser af værelser tilstræbes bevaret i fremtiden for at minimere de nødvendige bygningsindgreb. Dog vil der være en del smalle værelser, hvor flytning af vægge vil være nødvendigt. Hvert enkelt værelse skal have plads til et kompakt badeværelse på i udgangspunktet ca 2 x 2 m eller ca 4 m². Disse kan placeres i forlængelse af hinanden, men dette kræver ny væg mellem værelser.

Bad og toilet kan også indrettes med andre dimensioner end disse, men dette kræver mere detaljeret skitsering.

Derudover skal værelserne have plads til en gangbredde på 1,3 m og som minimum en seng på 90 x 200 cm.

Flytning af vægge skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen, hvilket potentielt kan være problematisk. Totalt antal værelser fremgår af samlet oversigt.

Hensyntagen og tiltag

Bygningen skal generelt sikres ift. brand og flugtveje. Hovedparten af Kurhuset er fredet, hvilket gør at al ombygning i de pågældende bygninger skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen.

Kurhus

Bygning nr. 32

Adresse Kurhusvænge 1
 Opførelsesår 1852 - 1854 (1888)
 Fredningsgrad Ikke kategoriseret

Nuværende funktion

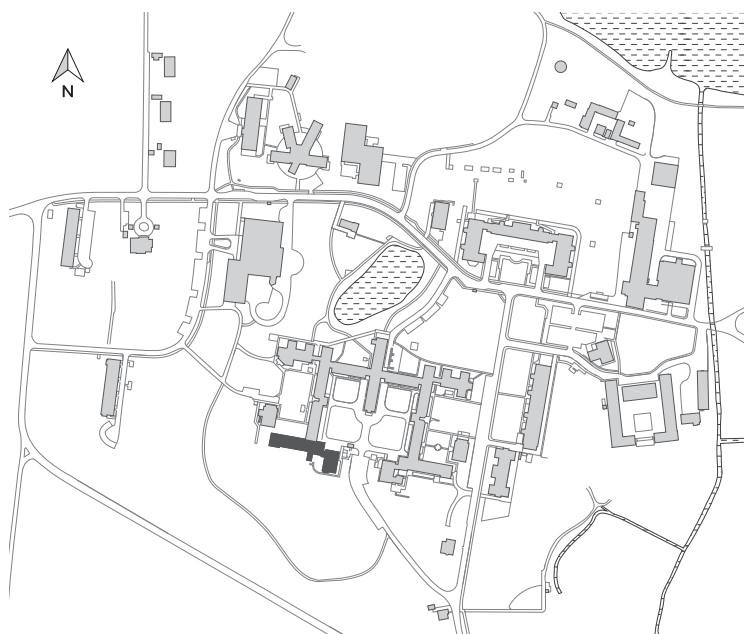
Funktionstomt

Bevaringsværdi

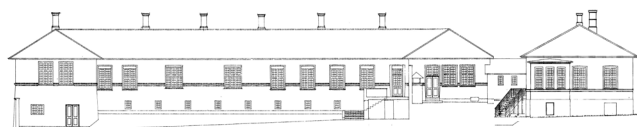
Særdeles høj

Fremtidigt formål

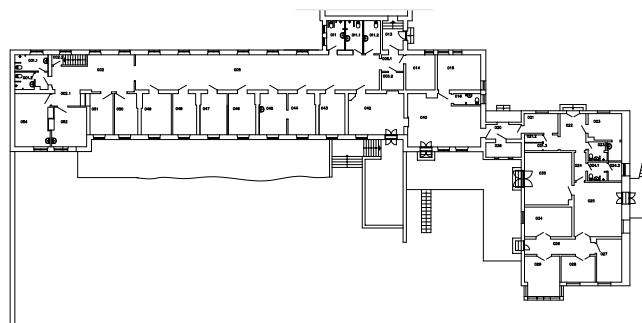
Indkvartering samt kontor- og mødefaciliteter

Kurhus Bygning 32 set fra sydvest

Sydfacade

Stueplan

► Bygningsbeskrivelse

Bygningen er beliggende i Kurhusets sydvestlige del og udgør den ene af to afsluttende tværflyge i det samlede anlæg. Bygningen har længderetningen vest - øst og kan underdeles i to bygningsdele: den oprindelige celleafdeling fra 1852-1854 og en senere tilføjet vagtafdeling for kvinder i fløjens østlige ende fra 1888. Bygningen er ikke omfattet af fredning, men har qua sin tilknytning til selve Kurhuset en meget høj bevaringsværdi.

Arkitekt: Gottlieb Bindsbøll (oprindelig celleafdeling) og Henry Meyer (vagtdivision)

Eksteriør

Bygningen er en længebygning med senere tilføjet tilbygning i form af vagtafdelingen, der hæfter sig på hjørnet af længens østlige gavl. Begge i én etage samt loftetage. Under selve fløjen findes kælder, mens der i vagtafdelingen ikke er anlagt kælder. Kælderen ligger meget højt, og må anses for at være en fuld etage over terræn.

Facaderne står i blankmur og vagtafdelingerne mod syd (1883 og 1888) har færre murværksdetaljer end anlæggets øvrige facader (1852). Som dekoration i selve fløjen ses en bæltegesims, der løber under / mellem vinduespartierne i stueetagen og består af vinduespartiets sålbænk samt en række skrånede mursten. Den senere tilføjede vagtbygning adskiller sig her ved at bryde det gennemgående bånd med en laveresiddende bæltegesims end i det resterende anlæg.

Vinduer og døre er malet mørkegrønne og er i kælderetagen og stuen indrammet en enkelt, tilbagetrukne fals, der skaber elegante relieffer i facaden. Et kendt træk, også fra de senere tilføjede bygninger.

Hovedtaget er helvalmet med en hældning på ca. 28.0°, hvilket er gældende for alle fire vagtafdelinger (Bygning 21, 24, 29 og 32).

Den meget velbevarede række af skorstene er et markant træk på huset og tilfører bygningen arkitektonisk værdi.

Materialer

- Facaderne står i blankmur og er opført i gule, blødstrøgne mursten med brændte fuger
- Hovedtaget er lagt i skifer
- Tagrender og nedløb i zink
- Mørkegrønne fyldningsdøre og vinduer i træ
- Sokkel i granit / cementpudset

Interiør

Bygning 21 og 32 er omfattet af den samme struktur: i sydfløjen findes der mod sydfacaden en række patientværelser, mens der mod nord er et gangforløb med enkelte bad- og toiletrum, der også danner forbindelse til den tværgående sidefløj (Bygning 22 og 31).

I den senere tilføjede udbygning mod syd ligger få patientværelse samt mere funktionsbaserede rum som fælles bad, toilet og depot samt fælles opholdsarealer.

Alle overflader er af nyere dato, hvor gulvene er belagt med linoleum, lofterne er nedhængte systemlofter og væggene pudsede og malede. Døre og gerichter er for en stor dels vedkommende originale.

Kælderen er ikke udnyttet til patientværelser og bruges til depot mv. Oprindeligt blev kælderetagen brugt til opbevaring af linned, kul og frugt.

Miljøsanering

Ifølge Affaldsbekendtgørelsen findes der en række krav i forbindelse med renovering, ombygning eller nedrivning af en bygning. Overordnet gælder det, at miljøfarlige stoffer skal håndteres efter gældende lovkrav. Der anbefales foretaget en miljøscreening af bygningerne ved at undersøge for skimmel samt udtage prøver for miljøfarlige stoffer som bl.a. PCB, asbest og tungmetaller.

► Restaureringsfaglig vurdering af tilstand og bevaringsværdier

Bygningens værdi knytter sig til det samlede, symmetriske anlægs velbevarede og velproportionerede helhed af bygninger. Den fælles materialeholdning og enkle, gennemgående virkemidler i facaderne binder bygningskroppene sammen, så bygningerne trods forskellighed i hieraki og omfang taler samme sprog.

De engelsk inspirerede, parklignende omgivelser og gårdrum med træer tillægges ligeledes høj værdi, da de grønne arealer er med til at skabe en samlet ramme omkring det Kurhus som bygningsmiljø.

Herudover knytter værdierne sig til gårdrummets mønstrelagte brolægning, den måde, hvorpå anlægget over tid er blevet udbygget med tilbygninger, der i skala, enkelhed og materialeholdning tilpasser sig Kurhusets bygningsmasse. Bygningen er en del af den samlede hierarkiske opbygning af anlægget.

Bygning 32, er som de øvrige fløje i anlægget, en nøgtern og velproportioneret bygning, udført i gule teglsten med muret udhæng og et lavt, helvalmet skifertag, der trækker sig tilbage som baggrund for de regulære bygningskroppe.

Murværksdekorationerne er lavmælte og beherskede. Detaljeringen koncentrerer sig om kordon-, sålbænk- og hovedgesimsens gennemgående trappefrise samt vinduesstik, tilbagetrukne vinduesindfatninger og brændte fuger.

I det indre knytter værdierne sig i høj grad til de meget velbevarede strukturer og de oprindelige planløsninger, tagkonstruktionerne samt de originale trapper og døre, gerichter og hængsler.

Selvom de fire vagtafdelinger er forskellige, så er der ingen tvivl om, at der er set nøje til den arkitektoniske fremtoning i det eksisterende Kurhus. Kulturhistorisk vidner knopskydningerne om ændring af behandlingsformer, hvor en mere intens overvågning af patienter var nødvendig.

Bygning 32 har som en del af det samlede oprindelige Kurhusanlæg en særdeles høj bevaringsværdi.

► Vurdering af bygningens fremtidige formål

Kurhuset som helhed udnyttes bedst til ét samlet formål.

Dette kunne være kontor domicil for eksempelvis en større virksomhed, en statslig institution eller kommunal afdeling. Den mest nærliggende brug ligger i forlængelse af den historiske brug til værelser for patienter.

Kurhuset foreslås anvendt som conferencecenter. Bygning 32 vil rumme værelser til indkvartering samt kontorer og mødefunktioner.

Den eksisterende struktur som grundlag for fremtidigt program

Bygningerne i kurhuset er generelt i underkanten af 10 m dybe. Den generelle indretning er med brede gange (2,5 - 2,8 m) der fordeler til værelser af varierende størrelse.

Det foreslås at bevare gangene, evt. med rumskabende inventar for at udnytte bredden. Ved placering af funktioner i gangarealet skal der være fokus på gældende regler for brand og flugtveje.

Værelser er generelt omkring 5,7 m dybe.

Den generelle afstand mellem modullinjer centreret mellem vinduer er ca. 2,7 m. Dette passer ikke med de nuværende væginddelinger, som ikke er centreret mellem vinduer.

En del af kælderen ligger over 1,25 over terræn, men da dette vil kræve større vinduer for at kunne anvendes til bolig. I stedet foreslås kælder anvendt som depoter og støttearealer.

Areal under tag anvendes til teknik, ventilation o.lign.

Bygning 32 ligger lavere end resten af komplekset, dvs. at der er et par trin ned. Derfor kan de elevatorer som ligger i Bygning 25 og 28 ikke benyttes som adgangsgivende til den hævede stueetage.

Derfor bør der etableres en rampe fra terræn til bygningens stueetage som det ses på Bygning 21.

Anbefaling disponering af m²

De varierende størrelser af værelser tilstræbes bevaret i fremtiden for at minimere de nødvendige bygningsindgreb. Dog vil der være en del smalle værelser, hvor flytning af vægge vil være nødvendigt. Hvert enkelt værelse skal have plads til et kompakt badeværelse på i udgangspunktet ca 2 x 2 m eller ca 4 m². Disse kan placeres i forlængelse af hinanden, men dette kræver ny væg mellem værelser.

Bad og toilet kan også indrettes med andre dimensioner end disse, men dette kræver mere detaljeret skitsering.

Derudover skal værelserne have plads til en gangbredde på 1,3 m og som minimum en seng på 90 x 200 cm.

Flytning af vægge skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen, hvilket potentielt kan være problematisk. Totalt antal værelser fremgår af samlet oversigt.

De arealer i den østlige del af Bygning 32, som ikke er indrettet med værelser og fordelingsgang foreslås anvendt som kontorer og møderum.

Hensyntagen og tiltag

Bygningen skal generelt sikres ift. brand og flugtveje. Dele af Kurhuset er fredet, hvilket gør at al ombygning i de pågældende bygninger skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen.